

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ИЗВЕШТАЈ

**ЗА РАБОТАТА НА ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ВО 2020 ГОДИНА**

Скопје, јули 2020 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	1
I. ПРАВНА ОСНОВА И НАДЛЕЖНОСТИ	1
1. Уставна положба и законска рамка на Јавното обвинителство.....	1
2. Надлежност, задачи и обврски на јавното обвинителство и јавните обвинители	2
II. КАДРОВСКА СОСТОЈБА И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РАБОТА.....	6
1. Кадровска состојба	6
1.1. Јавни обвинители	6
1.2. Јавнообвинителска стручна служба	9
1.3. Просторни капацитети	12
III. БУЏЕТ И ЈАВНИ НАБАВКИ	13
IV. ОПРЕМА И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РАБОТА НА ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА	15
V. СТУДИСКО - АНАЛИТИЧКА АКТИВНОСТ	16
VI. ПРЕСТАВКИ И ДРУГИ ПОДНЕСОЦИ	16
VII. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА	17
VIII. СТРУЧНО УСОВРШУВАЊЕ И СТРУЧНА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА	17
IX. ЈАВНОСТ НА РАБОТЕЊЕТО	18
X. ЗБИРНИ ПОДАТОЦИ ЗА БРОЈОТ И ПОСТАПКИТЕ ПО КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ	20
1. Кривични дела извршени од полнолетни сторители	21
1.1. Постапување на основните јавни обвинителства	21
1.2. Подносители на кривични пријави	22
1.3. Постапување по кривични пријави обем и ажурност.....	22
2. КРИВИЧНИ ДЕЛА ИЗВРШЕНИ ОД СТОРИТЕЛИ - ДЕЦА	25
2.1 Примени кривични пријави	25

2.2 Подготвителна постапка	25
2.3 Предлози за изрекување на санкции	26
2.4 Одлуки на Советот за деца и жалби на јавните обвинители.....	26
3. КРИВИЧНИ ДЕЛА ИЗВРШЕНИ ОД НЕПОЗНАТИ СТОРИТЕЛИ	26
4. ПОСТАПУВАЊЕ И ДЕЈСТВИЈА ПРЕВЗЕМЕНИ ОД ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА	
ПО ПРЕДМЕТИТЕ	27
4.1 Барање за собирање податоци и потребни известувања	27
4.2. Истражни дејствија на јавниот обвинител во предистражна постапка	27
4.2.1 Примена на посебни истражни мерки	28
4.3. Резултати од истраги спроведени од јавните обвинителства / Одлуки	
по кривични пријави	29
4.3.1. Број и структура	29
4.3.2. Отфрлени кривични пријави	30
4.3.3. Донесени наредби за спроведување истражна постапка	32
4.3.4. Примена на мерката притвор	33
4.3.5. Одлуки по спроведена истрага	34
4.3.6. Предлог спогодби	35
4.3.7. Обвиненија	36
4.3.8. Одлуки на судот по поднесените обвиненија	36
4.3.9. Одземени предмети, конфискација на имот	39
4.3.10. Меѓународна правна помош	40
5. ПРАВНИ ЛЕКОВИ	41
5.1. Редовен правен лек - Жалба	41
5.2. Вонредни правни лекови	46
а) Во кривична постапка.....	46
б) Управно-судска и управна постапка	47
XI. СТРУКТУРА НА КРИМИНАЛИТЕТОТ	47
1. Движењето на криминалот по поедини карактеристични кривични дела	48
2. Кривични дела од корупција	51

3. Предмети од Одделението за истражување и гонење на кривични дела сторени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција	55
4. Предмети од Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите	56
5. Состојбата на структурата на криминалитетот според кривичните дела систематизирани према посебните глави на Кривичниот законик на Република Северна Македонија	56
ЗАКЛУЧОК.....	60

ВОВЕД

Со изготвувањето и доставувањето на Извештајот за работа на Јавните обвинителства на Република Северна Македонија за 2020 година, не се исполнува само законската обврска, туку и се овозможува основ за анализа на постојните состојби и идните потреби.

Извештајот се состои од неколку глави, во кои поодделно е изложен осврт на состојбите и се дадени заклучоци за активности кои треба да се имаат предвид. Изложена е правната основа и надлежностите, организациската поставеност и капацитетите кои ги поседува, збирните податоци за бројот и постапките по кривичните предмети во обвинителствата.

Јавните обвинители се први и повикани во име на општеството да ја овозможат и гарантираат ефикасноста на кривично - правниот систем. Неопходни се заложбите за самостојно, стручно, одговорно, ефикасно и професионално обвинителство, преку обезбедување на законски и материјални предуслови и јакнење на личноста јавен обвинител. Целта е заедничка - да се поттикне професионалното и непристрасно вршење на функцијата, ослободена од влијанија од надвор и раководена од јавниот интерес и вистината.

Почитувајќи ја правната сигурност и владеење на правото и ефикасност на кривичната правда, Јавното обвинителство во изминатиов период, успешно се справува со својата надлежност во борбата со криминалот и покрај недоволните капацитети во поглед на човечки, материјални и технички ресурси.

Неопходно е да се има предвид дека во 2020 година Светската здравствена организација прогласи пандемија од корона вирусот КОВИД 19. Јавното обвинителство на Република Северна Македонија соочувајќи се со субјективни и објективни проблеми како од системски карактер, така и на дневна основа, непрекинато ја извршуваше функцијата на кривично гонење на сторителите на кривични дела, прилагодена согласно препораките и заклучоците на Владата на Република Северна Македонија за преземање мерки за заштита, Задолжителното упатство од 14.03.2020 година донесено од Јавниот обвинител на Република Северна Македонија и Соопштението од Сускиот совет на Република Северна Македонија од 17.03.2020 година. Па така, во целост се почитуваа пропишаните мерки, ротирање на вработените, определен период беа ослободени од работа родителите со деца до 10 години, подоцна беа ослободени родителите со деца до 7 години се до отварањето на градинките и училиштата во втората половина од годината. За цело време во 2020 година беа во сила мерките за ослободување на хронично болните и бремените жени. Од почетокот на корона кризата имаше заразено и јавни обвинители и јавнообвинителски службеници или членови на нивните семејства, па согласно протоколите користеа мерки на самоизолација, што дополнително придонесе за оправдани отсуства од работа.

I. ПРАВНА ОСНОВА И НАДЛЕЖНОСТИ

1. Уставна положба и законска рамка на Јавното обвинителство

Јавното обвинителство во Уставот на Република Северна Македонија и во Законот за јавното обвинителство е дефинирано како единствен и самостоен државен орган кој ги гони сторителите на кривични и други казниви дела и врши други работи утврдени со

закон. Јавното обвинителство ги извршува своите функции врз основа на Уставот, законите и меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот кои се дел од домашниот правен поредок.

Јавнообвинителската функција ја извршуваат Јавниот обвинител на Република Северна Македонија и јавните обвинители. Собранието на Република Северна Македонија, го именува и разрешува Јавниот обвинител на Република Северна Македонија, со мандат од 6 години. Заради објективно и професионално извршување на функцијата, јавниот обвинител не смее да членува во политичка партија или да врши друга јавна функција и професија. Исто така, Уставот експлицитно забранува политичко организирање и дејствување во Јавното обвинителство.

Согласно Законот за јавното обвинителство („Службен весник на РМ“ број 150/2007) и Законот за изменување на Законот за Јавното обвинителство („Службен весник на РМ“ број 111/2008), кој беше на важност се до 30 јуни 2020 година кога стапи на сила новиот Закон за јавното обвинителство (Службен весник на РСМ бр.42/2020 од 16.02.2020 година) јавното обвинителство е организирано според принципите на хиерархија и субординација и тоа како Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, четири виши јавни обвинителства, Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција и 22 основни јавни обвинителства.

Вишо јавно обвинителство во Скопје е надлежно за 6 основни јавни обвинителства и тоа во Скопје, Куманово, Велес, Крива Паланка, Кавадарци и Гевгелија.

Вишо јавно обвинителство Битола е надлежно за 5 основни јавни обвинителства и тоа во Охрид, Прилеп, Битола, Ресен и Струга.

Вишо јавно обвинителство Штип е надлежно за 7 основни јавни обвинителства и тоа во Штип, Кочани, Струмица, Делчево, Свети Николе, Радовиш и Берово.

Вишо јавно обвинителство Гостивар е надлежно за 4 основни јавни обвинителства и тоа во Гостивар, Тетово, Кичево и Дебар.

Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција постапува на целата територија на државата и е со седиште во Скопје.

2. Надлежност, задачи и обврски на јавното обвинителство и јавните обвинители

Надлежноста на јавните обвинители е определена во Уставот на Република Северна Македонија, во одредбите содржани во Законот за јавното обвинителство и Законот за кривична постапка, а делумно и со одредби од други закони.

Во посебна глава (6) во Законот за јавното обвинителство се уредени надлежностите на јавното обвинителство и јавните обвинители. Според овој закон Јавното обвинителство постапува во границите на својата стварна и месна надлежност - основните јавни обвинителства постапуваат пред основните судови, вишите јавни обвинителства пред апелационите судови, Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција постапува пред основен суд со специјализирано судско одделение надлежно за судење на дела од областа на организираниот криминал, додека Јавното обвинителство на Република Северна Македонија постапува пред Врховниот суд на Република Северна Македонија.

Јавното обвинителство на Република Северна Македонија во рамките на меѓународните договори остварува непосредна соработка со јавни обвинителства од други држави, особено на планот на спречување и гонење на организираниот криминал и други тешки форми на криминал преку правна помош, непосредна размена на податоци, едукација, специјализација на кадри и други форми на соработка.

При остварувањето на функцијата на гонење на сторителите на кривични дела и други казниви дела, јавните обвинители согласно овластувањата соработуваат и со Министерството за внатрешни работи и другите државни органи во чиј делокруг на работа е и откривање на кривични дела и нивните сторители и на прибирање на докази заради кривично гонење на сторителите.

Јавните обвинители раководат со предистражната и истражната постапка, а може да побараат да се стават на располагање овластени службени лица од Министерството за внатрешни работи, Финансиската полиција и Царинската управа, имаат овластувања за издавање наредби за примена на посебните истражни мерки заради откривање на кривичното дело или негов сторител, доколку е неопходно можат сами да преземаат дејствија за кои со закон се овластени Министерството за внатрешни работи, Финансиската полиција и Царинската управа.

Јавното обвинителство се грижи за законитоста на мерките и дејствијата преземени во предистражната постапка и врши надзор над почитувањето на човековите права од страна на овластените службени лица во Министерството за внатрешни работи и други државни органи.

Јавните обвинители одлучуваат за преземање или продолжување на кривично гонење за сторителите на кривични дела, поднесуваат барање за поведување прекршочна постапка, поднесуваат и застапуваат обвиненија пред судовите, изјавуваат редовни или вонредни правни лекови против судските одлуки. Во граѓанската и други судски постапки, како и во управната постапка, јавните обвинители преземаат правни дејствија за кои се овластени со закон.

При извршувањето на своите надлежности јавните обвинители имаат право да наредат доставување на податоци и известувања, документи, списи, предмети, банкарски сметки, како од државните органи, така и од други правни лица и граѓани за кои може основано да смета дека располагаат со такви податоци или информации. Исто така, јавните обвинители може да остваруваат консултации и да прибираат мислење од стручни лица од соодветна област, што се неопходни за донесување на соодветна јавнообвинителска одлука.

Според Законот за кривичната постапка, јавните обвинители ја водат истрагата, при што секојдневно се соочуваат со тешки, сложени и одговорни задачи. Во своето работење треба да бидат поддржани од стручните служби за успешно и професионално да ја извршуваат улогата што им е доверена, а која сè повеќе предизвикува интерес во јавноста.

Основно право и должност на јавниот обвинител е да ги гони сторителите на кривични дела. Во остварувањето на функцијата на гонење на сторителите на кривични дела и други казниви дела, јавниот обвинител согласно Законот за кривичната постапка („Службен весник на РМ“ број 150/10 бр.100/12) ги има следните права и должности:

-ги насочува дејствијата на органите надлежни за откривање и пријавување на кривичните дела и на нивните сторители,

-предлага или издава наредба за преземање на посебни истражни мерки, под услови и на

начин определени со закон,

- донесува наредба и спроведува истражна постапка,
- пронаоѓа, предлага и обезбедува докази, под услови и на начин определени со закон,
- предлага привремени мерки заради обезбедување на имот или предмети прибавени со кривично дело или заради извршување на мерката конфискација,
- одлучува за одлагање на кривичното гонење под услови и на начин определени со закон,
- предлага издавање на казнен налог под услови определени со закон,
- преговара и се спогодува со обвинетиот за признавање на вина, на начин и под услови определени со закон,
- поднесува и застапува обвиненија пред надлежен суд,
- поднесува жалби против неправосилни судски одлуки и вонредни правни лекови против правосилни судски одлуки,
- одлучува по жалба на оштетениот во случаи утврдени со закон, и
- презема и други дејствија утврдени со закон.

Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција како дел од единствената хиерархиска структура на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија има месна надлежност за целата територијата на Република Северна Македонија, а постапува пред Одделението за организиран криминал и корупција при Основниот кривичен суд Скопје. Согласно член 32 од Законот за Јавното обвинителство (Службен весник на РСМ бр.42/2020 од 16.02.2020 година), Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција постапува:

- за кривични дела извршени од организирана група од три или повеќе лица, која постои одреден временски период и дејствува со цел да се изврши едно или повеќе кривични дела за кое е предвидена казна затвор од најмалку четири години,

-за кривични дела сторени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција согласно членот 33 став (1) од овој закон,

- за кривични дела Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 ст.3 кога се работи за меѓународна организирана група, Измама на штета на средства на Европската заедница од чл.249-а, Перење пари и други приноси од казниво дело од чл.273, Злоупотреба на службена положба и овластување од член 353 став 5, Примање поткуп од чл. 357 ст.5, Давање награда за противзаконито влијание од чл.358-а, Примање награда за противзаконито влијание од чл.359, Противправно стекнување и прикривање имот од чл.359-а, Злоупотреба на постапката за јавен повик, доделување на договор за јавна набавка или јавно-приватно партнерство од чл.275-в, Злосторничко здружување од чл. 394 од Кривичниот законик,

-за кривични дела Давање лажен исказ од чл.367 ст.3 и 4, Спречување на докажување од чл.368, Попречување на правда од чл.368-а, Откривање на идентитет на загорзен или заштитен сведок од чл.369-а, Спречување службено лице во вршење службено дејствие од чл.382 од Кривичниот законик, ако овие дела се сторени во врска со постапки кои ги води Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција,

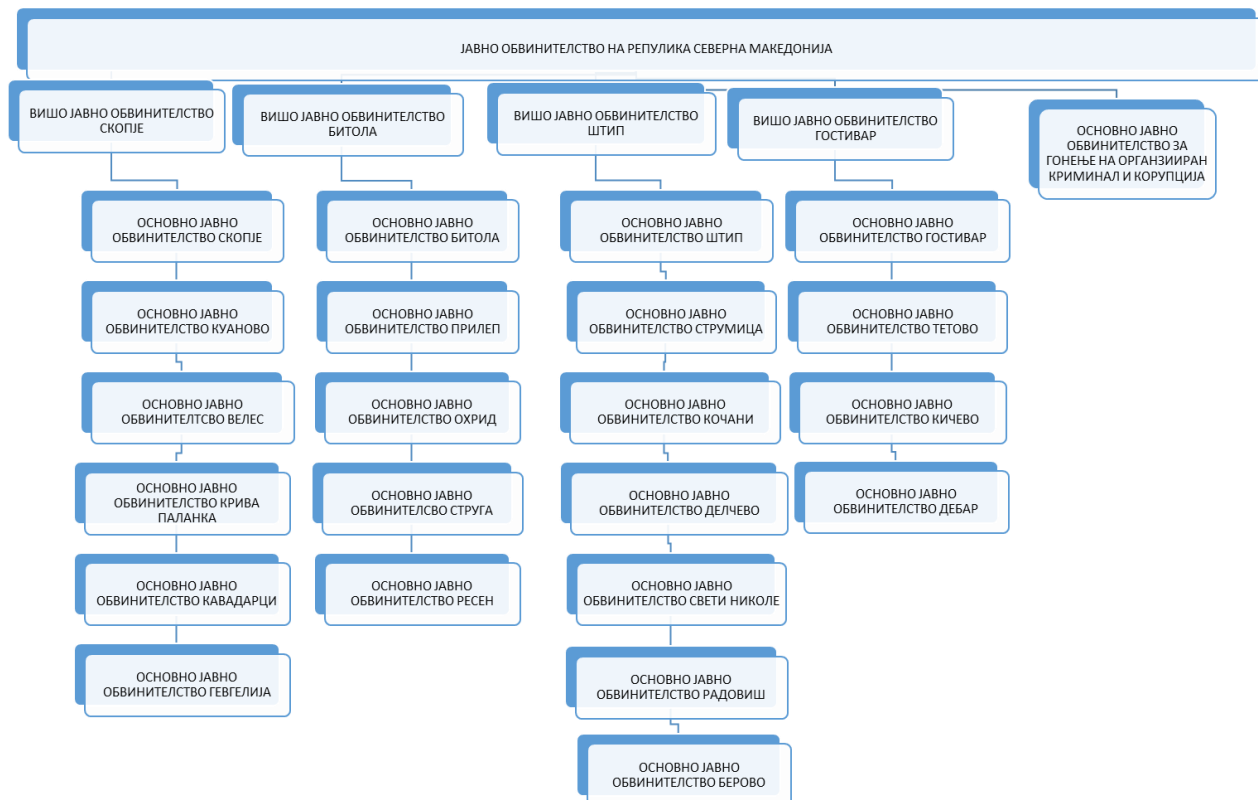
-за кривични дела Терористичко загрозување на уставниот поредок и безбедноста од чл.313, Учество во странска војска, полиција, паравоени или параполициски формации од чл.322-а, Здружување заради непријателска дејност од чл.324, Терористичка организација од чл. 394-а, Тероризам од чл. 394-б, Финансирање тероризам од чл.394-в, сите кривични дела против државата, Трговија со луѓе од чл. 418-а, Трговија со дете од чл. 418-г, за другите кривични дела против човечноста и меѓународното право од глава 34 Кривичниот законик, освен за кривичното дело Криумчарење мигранти од чл.418-б,

-за кривични дела од чл.218 Загадување на животната средина и природата, чл.218-а Производство, трговија или употреба на супстанции кои ја осиромашуваат озонската обвивка, чл.219 Загадување вода за пиење, чл.230 Загрозување на животната средина и природата со отпад, чл.231 Неовластено прибавување и располагање со нуклеарни материи и чл.234 Тешки дела против животната средина и природата, од главата 22 Кривични дела против животната средина и природата од Кривичниот законик, доколку се сторени од организирана група, и

-за кривични дел од главата 24 Кривични дела против културното наследство и природните реткости од Кривичниот законик, доколку се сторени од организирана група.

Во Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција согласно Законот за изменување и дополнување на Законот за Јавното обвинителство (Сл.весник на РСМ бр.198 од 31.10.2018 година) е формирано Одделение за истражување и гонење на кривични дела сторени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција, кое со Законот за јавното обвинителство е предвидено во чл.33 и е преименувано во Специјализирано одделение за гонење на кривични дела извршени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција. Ова Специјализирано одделение е надлежно да постапува за кривични дела кои се извршени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција при вршење на службени должности и овластувања и кривични дела извршени надвор од службата со употреба на сериозна закана, сила или средства за присилба што за последица има смрт, тешка телесна повреда, телесна повреда, противправно лишување од слобода, мачење и друго сурово, нечовечно или понижувачко постапување и казнување доколку со закон е предвидено гонење по службена должност.

Покрај четирите виши јавни обвинителства во Скопје, Битола, Штип и Гостивар функционираат и основни јавни обвинителства од кои 7 се со основна, а 15 со проширена надлежност.

II. КАДРОВСКА СОСТОЈБА И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РАБОТА

1. Кадровска состојба

Човечкиот потенцијал е од голема важност за остварување на основните и стратешките цели. Нивното планирање е клуч за успешно остварување на целите на секоја институција.

Неопходно е да се истакне дека обвинителството се соочува со недостаток на човечки ресурси, како од аспект на бројот на јавни обвинители, така и на јавнообвинителската служба.

1.1 Јавни обвинители

Согласно Одлуката за определување на бројот на јавни обвинители на јавните обвинителства и јавните обвинители во јавните обвинителства донесена од Советот на јавни обвинители, се предвидуваат 258 јавни обвинители. Од овој број пополнети се само 194 јавни обвинители, така што неопходно е да се пополнат и другите систематизирани места на јавните обвинители.

Состојбата со пополнетите и непотполнетите јавно обвинителски места согласно одлуката е следна:

Обвинителство	Предвидени ЈО	Пополнети ЈО во кои се засметани и оние на кои функцијата им мирува	Непотполнети ЈО
Јавно обвинителство на Република Северна Македонија	15	10 во мирување 2	5
<i>Виши јавни обвинителства</i>			
ВЈО Скопје	17	11 во мирување 2	6
ВЈО Битола	8	6	2
ВЈО Штип	6	5 во мирување 1	1
ВЈО Гостивар	8	6	2
ОЈО за гонење на организиран криминал и корупција Скопје	13	10*	3
<i>Јавни обвинителства со проширена надлежност</i>			
ОЈО Скопје	69	60 во мирување 3	9
ОЈО Велес	9	6	3

ОЈО Кавадарци	5	4	1
ОЈО Гевгелија	4	2	2
ОЈО Куманово	14	12	2
ОЈО Битола	9	8 во мирување 1	1
ОЈО Прилеп	8	6	2
ОЈО Охрид	8	7 во мирување 1	1
ОЈО Струга	5	3	2
ОЈО Штип	6	6 во мирување 1	0
ОЈО Струмица	9	7	2
ОЈО Кочани	6	5	1
ОЈО Тетово	10	4	6
ОЈО Гостивар	9	7	2
ОЈО Кичево	5	2	3
Јавни обвинителства со основна надлежност			
ОЈО Крива Паланка	3	0	3
ОЈО Ресен	2	1	1
ОЈО Делчево	2	1	1
ОЈО Берово	2	1	1
ОЈО Радовиш	2	2	0
ОЈО Свети Николе	2	1	1
ОЈО Дебар	2	2	0
ВКУПНО	258	194	63

* Бројката се однесува на обвинители кои се упатени во ОЈО ГОКК од други јавни обвинителства

Советот на јавните обвинители во 2020 година објави три огласи и тоа: за Основен јавен обвинител на ОЈО Гевгелија, за Основен јавен обвинител на ОЈО Струга, пет јавни обвинители во ОЈО ГОКК и пет јавни обвинители во ВЈО Скопје. Изборот на јавните обвинители заврши во 2021 година.

Во 2020 година, по пат на јавен оглас беа избрани вкупно четири јавни обвинители и тоа: Основен јавен обвинител на ОЈО Штип и тројца јавни обвинители во ОЈО Скопје со завршена Академија за судии и јавни обвинители.

Во текот на извештајната година, Советот разреши вкупно 13 јавни обвинители, од кои 11 поради исполнување на услови за старосна пензија, по сопствено барање еден и еден поради настаната смрт.

Јавното обвинителство на Република Северна Македонија во својата анализа на капацитетите на јавното обвинителство, имајќи го предвид Законот за кривичната постапка и улогата на јавниот обвинител во кривичната постапка, со кој зголемени се надлежностите на јавниот обвинител во постапката, утврди дека е потребно зајакнување на капацитетите на јавните обвинителства со јавни обвинители, јавнообвинителска стручна служба и технички персонал.

Од анализата на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија се утврдува дека е потребно зголемување на бројот на јавните обвинители на 287 распоредени по јавните обвинителства според следниов табеларен приказ:

Обвинителство	Потребен број јавни обвинители	Зголемување од
Јавно обвинителство на Република Северна Македонија	15	/
<i>Виши јавни обвинителства</i>		
ВЈО Скопје	19	2
ВЈО Битола	9	1
ВЈО Штип	6	1
ВЈО Гостивар	7	1
ОЈО за гонење на организиран криминал и корупција Скопје	21	4
<i>Јавни обвинителства со проширена надлежност</i>		
ОЈО Скопје	80	11
ОЈО Велес	10	1
ОЈО Кавадарци	5	/
ОЈО Гевгелија	5	1
ОЈО Куманово	14	3
ОЈО Битола	12	3
ОЈО Прилеп	10	2
ОЈО Охрид	8	/
ОЈО Струга	5	/
ОЈО Штип	7	1
ОЈО Струмица	10	1
ОЈО Кочани	6	/
ОЈО Тетово	10	/
ОЈО Гостивар	9	/
ОЈО Кичево	5	1
<i>Јавни обвинителства со основна надлежност</i>		
ОЈО Крива Паланка	2	/
ОЈО Ресен	2	/
ОЈО Делчево	2	/
ОЈО Берово	2	/

ОЈО Радовиш	2	/
ОЈО Свети Николе	2	/
ОЈО Дебар	2	/
ВКУПНО	287	37

1.2 Јавнообвинителска стручна служба

Правата, должностите и одговорноста на лицата вработени во јавните обвинителства за вршење на стручни работи, како и дефинирањето на нивниот статус, уредени се со Закон за јавнообвинителска служба (Службен весник на Република Македонија бр.62/2015). Со одредбите на овој закон повеќе јавнообвинителски службеници го заменија нивниот статус во државни службеници. Врз основа на овој закон и претходна Методологија за видот и бројот на вработените, донесен е Правилник за внатрешна организација и систематизација на работните места во јавното обвинителство. Бројот на работните места во јавното обвинителство согласно Правилникот е утврден на 1.180, од кои 202 се раководни јавнообвинителски службеници, 24 јавнообвинителски советници, 34 виши јавнообвинителски советници, 66 виши стручни јавнообвинителски службеници, 91 стручни јавнообвинителски соработници, 16 јавнообвинителски соработник во истражен центар, 5 соработници во истражен центар и 55 помлади јавнообвинителски соработници, кои спаѓаат во групата на стручни јавнообвинителски службеници.

Во состав на јавнообвинителската служба се и другите административни работници кои извршуваат административни, технички, извршни, статистичко - аналитички, материјално-финансиски, информатички и други работи согласно со закон, за чии потреби утврдени се работни места за 33 советници, 45 соработници и 9 помлади соработници.

Во Правилникот предвидени се и службеници кои извршуваат помошно-стручни работи и тоа 258 самостојни референти, 33 виши референти, 126 референти и 80 помлади референти, како и вработени кои вршат помошно технички работи и тоа следните профили: одржувач на електро инсталации/електро инженер 1, одржувач на машински инсталации/машински инженер 1, работник за одржување на објекти и опрема 2, возачи 30, хигиеничари 40, доставувачи 11 и извршители за други работи и задачи.

Во текот на 2020 година по пат на јавен оглас на неопределено време од планираните 70 извршители се вработени 47 извршители, од кои 6 вработени кои вршат помошно технички работи и 41 јавнообвинителски службеници. Погolem дел од нововработените се на работни места за стручни работи, меѓутоа пополнетоста на сите профили на службата е се уште на многу ниско ниво, односно пополнети се само 345 работни места, од вкупно предвидените 1.180. Или, како пример од предвидени 202 раководни јавнообвинителски службеници пополнети се само 11.

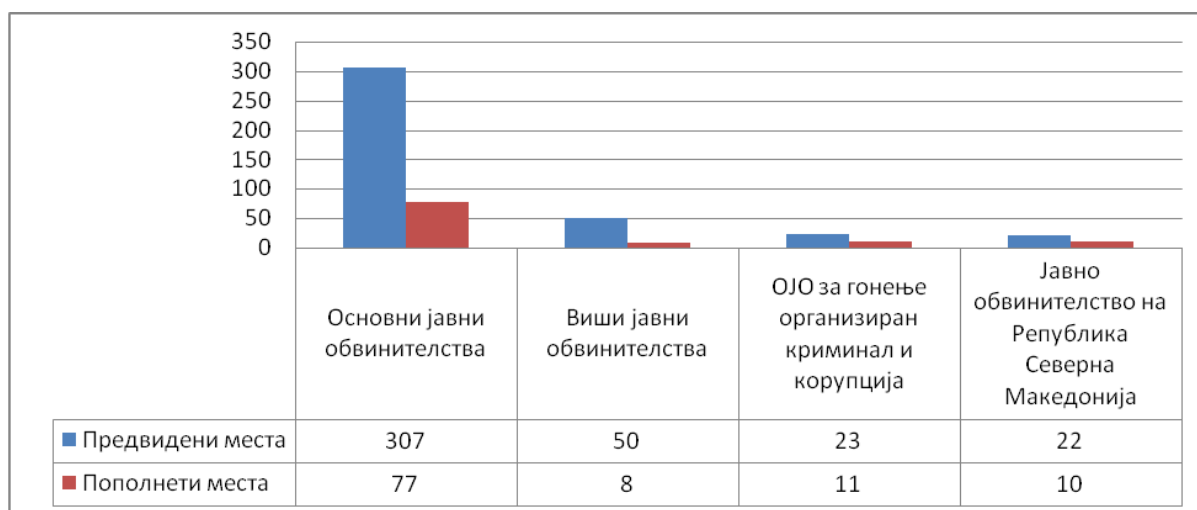
Вака високо изразената разлика во поглед на предвидените и пополнетите работни места е и кај сите други систематизирани работни места, а најмногу е изразена кај работните места на јавнообвинителски соработници, со што се доведува во прашање и успешноста на извршувањето на јавнообвинителската функција. Неповолниот однос во поглед на предвидените и пополнетите работни места исто така силно е изразен и во поглед на стручно-административните јавнообвинителски службеници и вработените кои вршат помошно-стручни работи.

Непополнетоста на предвидените работни места согласно Правилникот за внатрешна организација и систематизација на работните места во јавното обвинителство негативно се одразува во секојдневното работење на јавното обвинителство, поради што е неопходно на овие работни места да бидат вработени извршители.

Од вкупно предвидените 392 работни места на самостоен јавнообвинителски советник за казнено право, раководител на сектор за стручна јавнообвинителска служба, раковоител на казнено правно одделение, јавнообвинителски советници, виши јавнообвинителски советници, виши стручни јавнообвинителски соработник, стручни јавнообвинителски соработници и помлади јавнообвинителски соработници-јавнообвинителски стручни соработници, пополнети се само 106 работни места или само 27,04%.

Анализираните податоци укажуваат на особено голем број на непополнети места на работно место јавнообвинителски помошник на ниво на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, ОЈО Скопје, ОЈО ГОКК и вишите јавни обвинителства. Така во Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, од предвидените 22 стручни јавнообвинителски службеници, се потполнети 10, од кои 1 е раководен стручен јавнообвинителски службеник. Во ОЈО Скопје е најизразена непотполнетоста, бидејќи од предвидените 84, пополнети се само 26 работни места од редот на стручни јавнообвинителски службеници, од кои се 2 раководни стручни јавнообвинителски службеници. Во ОЈО за гонење на организиран криминал и корупција се планирани 23 јавнообвинителски стручни службеници, од кои се потполнети само 11, од кои 2 раководни стручни јавнообвинителски службеници. Во Вишото јавно обвинителство Скопје се планирани 17 стручни јавнообвинителски службеници, а се потполнети само 2. Во Вишото јавно обвинителство Битола се планирани 11 стручни јавнообвинителски службеници, а е потполнето само 1 работно место, а во Вишо јавно обвинителство Гостивар од планираните 12 стручни јавнообвинителски службеници, се потполнети само 3 работни места. Потребите на Вишо јавно обвинителство Штип се 10 стручни јавнообвинителски службеници, а се потполнети само 2 работни места. На ниво на вишите јавни обвинителства од планираните 50 стручни јавнообвинителски службеници, се потполнети само 8 работни места. Во другите основни јавни обвинителства од превидените 223 стручни јавнообвинителски службеници, се потполнети само 51 стручни јавнообвинителски службеници, од кои 1 е раководен.

Состојбата на систематизираните и пополнети работни места на стручните јавнообвинителските службеници во јавните обвинителства е прикажана на следниов графикон:

Со Законот за јавнообвинителска служба, исто така, се утврди работно место секретар во јавно обвинителство, меѓутоа од планираните 14 не е потполнето ниту едно работно место.

Со јавнообвинителската служба раководи Генералниот секретар во Јавното обвинителство на Република Северна Македонија.

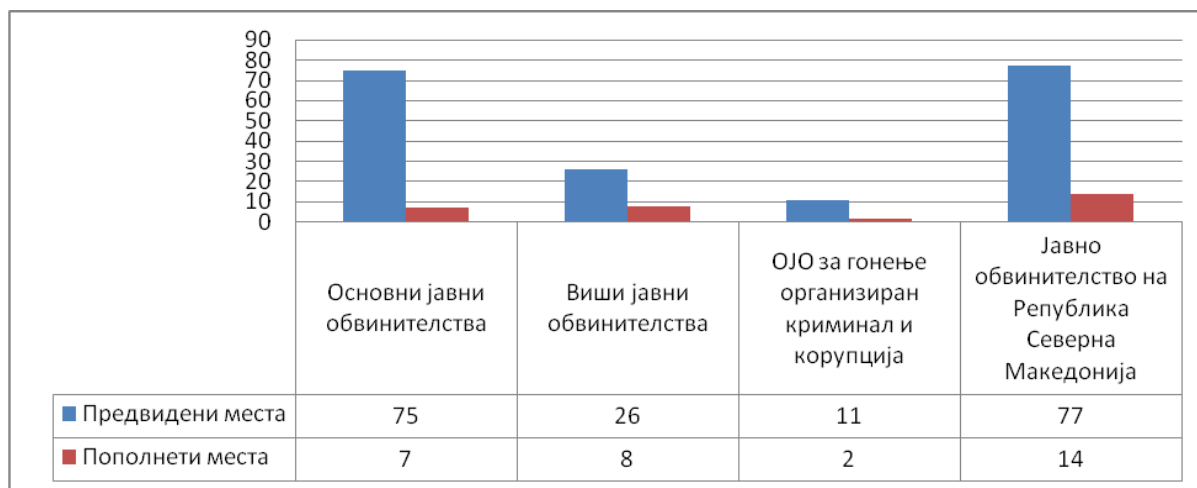
И во поглед на пополнетоста и застапеноста на работни места на административни службеници може да се констатира дека поголемиот број од овие работни места не се пополнети во повеќе јавни обвинителства.

Забележителен е проблемот од недостиг на администрација, бидејќи еден вработен истовремено работи задачи и на уписничар, сметководител, записничар и доставувач. Ова од друга страна создава можности за ризици во однос на ефективното и ефикасното извршување на работните задачи.

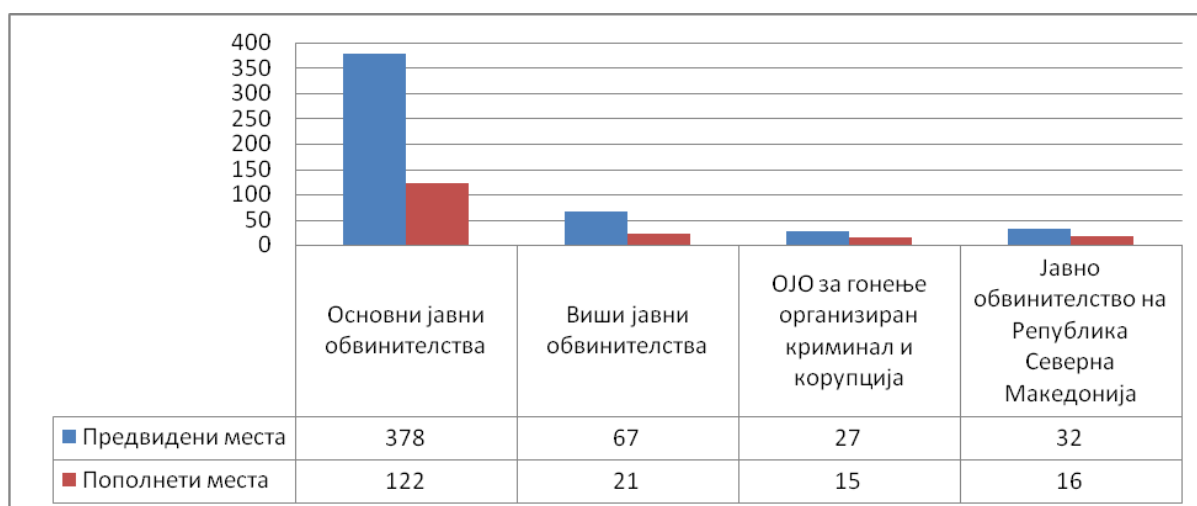
Анализираните податоци укажуваат на особено голем број на непополнети места на работно место записничар, уписничар и сметководител. Согласно Законот за кривичната постапка, за секое преземено дејствие во текот на кривичната постапка се составува записник. Записникот го составува записничар. Меѓутоа, во јавните обвинителства евидентен е бројот на непополнети места записничар I категорија и II категорија, каде што од планирани 142 места се пополнети само 59. Додека на работното место уписничар од планирани 83 се пополнети само 31 место.

И другите работни места не се целосно пополнети, така што во Јавно обвинителство на Република Северна Македонија од предвидените 77 административни јавнообвинителски службеници се вработени 14, а од планираните 32 стручно-административни се вработени 16. Во ОЈО Скопје од предвидените 13 административни работници е вработено само 1 лице, а од планираните 89 стручно-административни се вработени 46 лица. Во ОЈО за гонење на организиран криминал и корупција се планирани 11 административни службеници, од кои се потполнети 2, а од планираните 27 стручно-административни се вработени 15. Во Вишото јавно обвинителство Скопје се планирани 6 административни службеници, а е вработено 1 лице, и од планираните 26 стручно-административни се вработени 11. Во другите виши јавни обвинителства состојбата е следна: во Вишо јавно обвинителство Битола се планирани 7 административни службеници, а се пополнети 3, и од планираните 14 стручно-административни се вработени 2; во Вишо јавно обвинителство Гостивар се планирани 7 административни службеници, а се потполнети 2 работни места и од планираните 15 стручно-административни се вработени само 4 лица; во Вишо јавно обвинителство Штип се планирани 6 административни службеници, а се потполнети 2, додека од планираните 12 стручно-административни се вработени само 4 лица. Со оглед на тоа, во вишите јавни обвинителства се планирани 26 административни службеници, а се вработени 8 лица, додека од планираните 67 стручно-административни службеници се вработени 21 лице. Во другите основни јавни обвинителства се предвидени 62 административни јавнообвинителски службеници, а се потполнети 6 работни места. За стручно-административните службеници и 289 работни места се планирани, а се потполнети 76.

Состојбата на систематизирани и пополнети работни места на административниот персонал во јавните обвинителства е прикажана на следниов графикон:

Состојбата на систематизирани и пополнети работни места на стручно-административниот персонал во јавните обвинителства е прикажана на следниов графикон:

Од особена важност е да се вработат лица од областа на информатичката технологија и тоа во сите обвинителства. Јавното обвинителство преку ИПА фондовите во 2015 и 2016 година имплементира електронски систем за водење и менаџирање со предметите. Функционирањето на системот кое започна 2015 година е отежнато затоа што во сите 28 јавни обвинителства се вработени само 4 информатичари. Успешноста на овој систем ни оддалеку не може да се очекува доколку итно не се подобрат човечките ресурси со вработување на лица од информатичката технологија. Исто така, од не помало значење е и потребата од редовно обучување и доедуцирање на постоечките човечки ресурси во оваа област.

1.3. Просторни капацитети

Од особена важност и значење за успешно работење на јавните обвинителства и доследна примена на Законот за кривична постапка е и состојбата со просторните капацитети на јавните обвинителства. Повеќе јавни обвинителства се сместени во судските згради.

И покрај тоа што во 2019 година се подобри просторните услови на 11 основни јавни обвинителства, од кои 3 добија нови комплетно опремени простории. Преку обезбедување нови простории или реновирање на постоечките, обезбедени се солидни услови за функционирање на половина од основните јавни обвинителства во земјава, меѓутоа неопходно е и во натамошниот период да се подобруваат просторните услови. Средствата за реновирање или за опремување на новите простории за повеќето обвинителства се обезбедени од фондовите на Европската Унија.

Исто така, се очекува надминување на проблемот со просторните капацитети на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, на кое со Одлука на Владата на Република Северна Македонија е доделен простор во стариот обејкт на Државниот архив на Република Северна Македонија. За реконструкција и адаптација на овој простор Јавното обвинителство на Република Северна Македонија обезбеди финансиски средства во буџетската 2016 и 2017 година.

Проблемот од недостаток на простор најизразен е во Основните јавни обвинителства во Тетово, Гостивар и Ресен. Меѓутоа, со чл.106 од Законот за јавно обвинителство од февруари 2020 година, пропишано е Владата на Република Северна Македонија на предлог на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија да донесе Програма со определена висина на средства за изградба, реконструкција, одржување на објектите и опремување на јавните обвинителства и ја утврдува нивната поблиска намена. Се очекува преку оваа Програма во иднина значително да се подобрат просторните услови на јавните обвинителства.

III. XI. БУЏЕТ И ЈАВНИ НАБАВКИ

Согласно одредбите на Законот за јавното обвинителство “Службен весник на Република Македонија” бр. 150/2007 година врз основа на кој, а пред донесувањето на новиот Закон за јавното обвинителство на 16.02.2020 година, е изготвено буџетско барање, со оглед на тоа дека средствата за работа на јавните обвинителства се обезбедуваа од Буџетот на Република Северна Македонија, во делот издвоен за буџетскиот корисник - Јавно обвинителство на Република Северна Македонија со буџетски раздел 31010.

Ова значи дека сите виши и основни јавни обвинителства, како и Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција се финансираа преку Јавното обвинителство на Република Северна Македонија и тоа од програмата 2 – Јавно обвинителство, потпрограми 20 – Јавно обвинителство и 2А – Имплементација на ЗКП. Во извештајната 2020 година и Советот на јавните обвинители на Република Северна Македонија се уште се финансираше преку буџетскиот корисник Јавно обвинителство на Република Северна Македонија, од програма 3 – Совет на јавните обвинители на Република Северна Македонија. Исто така во масата на буџетски средства за буџетскиот корисник беа изразени и средствата одобрени за Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од незаконското следење на комуникациите, како дел од програмата 2, потпрограма 21, иако Јавното обвинителство на Република Северна Македонија согласно закон немаше никакви ингеренции за интервенции во рамките на буџетските средства одобрени за ова јавно обвинителство.

Буџетските плански проекции за потреби од средства за 2020 година, Јавното обвинителство на Република Северна Македонија ги изрази како единствена буџетска пресметка, изработена врз основа на пресметките доставени од основните јавни обвинителства, Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и

корупција, вишите јавни обвинителства и планските проекции на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија.

Иако буџетот се проектира согласно потребите на секое јавно обвинителство - единка корисник, континуирано се јавува несогласување помеѓу проекциите и одобрените наменски средства. Одобрените буџетски средства и покрај искористувањето на сите законски механизми (дозволени прераспределби во рамките на одобраниот буџет за соодветните години за Јавното обвинителство во максимален износ од 20% на соодветна расходна ставка), одобраниот износ на наменски буџетски средства континуирано не ги задоволува потребите. Оттука и за фискалната 2020 година Јавното обвинителство на Република Северна Македонија се соочи со истиот проблем – недостиг на средства, со што се доведува во прашање вршењето на функцијата на јавното обвинителство утврдена со Уставот и законите.

Тука особено треба да се нагласи зголемената потреба од наменски средства која произлегува од водењето на истрагата, за што неопходни се средства за преземени дејства во истрагата, потребни за алиментирање на трошоците сторени во кривичната постапка кои се обезбедуваат во рамки на расходната категорија 42 - стоки и услуги, расходна ставка 425 - договорни услуги. Во прилог на наведеното говори и фактот дека по истекот на секоја година и покрај максималните напори за обезбедување и дообезбедување наменски буџетски средства, кај јавните обвинителства се јавуваат преземени, а неисплатени обврски во вкупен износ од околу 40.000.000,00 денари утврден по изготвувањето на Консолидираната годишна сметка.

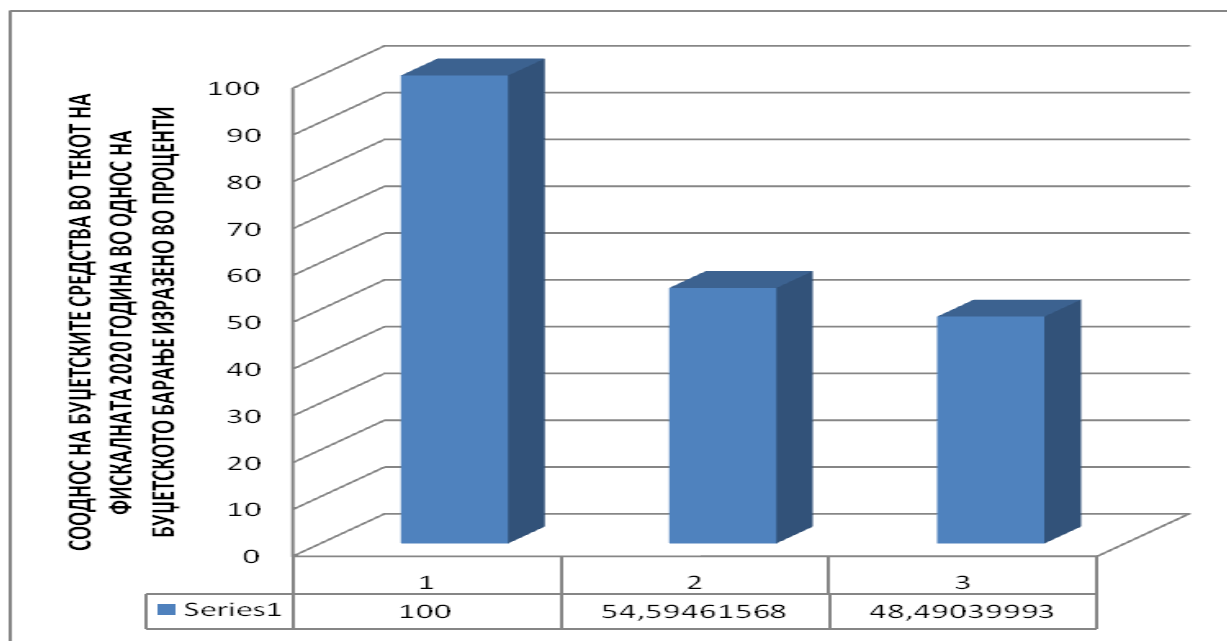
Имено, за алиментирање на трошоците сторени во кривичната постапка на годишно ниво се потребни околу 150.000.000,00 ден., кои и за извештајната 2020 година беа побарани со Буџетскиот циркулар, но и покрај тоа по имплементацијата на последните измени и дополнувања на буџетот за буџетскиот корисник во 2020 година средствата за оваа намена износуваа вкупно 47.293.438 денари.

Доколку на ова се додаде и фактот дека секоја наредна година овој недостаток на средства се зголемува поради долгот пренесен од претходните години, повеќе од очигледно е дека се доведува во прашање вршењето на функцијата на јавното обвинителство утврдена со Уставот и законите.

Превземањето на истрагата во надлежност на Јавното обвинителство, односно превземањето на дејства во истрагата, директно се рефлектира и на другите сегменти од работењето на Јавното обвинителство предизвикувајќи зголемување на потребите од средства и нужноста за одржување на континуитет во нивното обезбедување, во поглед на:

- зајакнување на кадровските капацитети, како во поглед на потребата од зголемување на бројот и избор на нови јавни обвинители и потребата од нови вработувања, така и од аспект на континуирани обуки на јавните обвинители и јавнообвинителските службеници кои и во услови на пандемија предизвиканна од вирусот КОВИД-19 се одржуваа on-line, како на локално ниво, така и во меѓународни рамки;
- материјалните средства за тековно работење, односно стоки и услуги;
- обезбедување на соодветен простор за сместување на јавните обвинителства;
- соодветно опремување на јавните обвинителства со информатичка опрема и инфраструктура, софтверски решенија, возен парк кој одговара на потребите на јавното обвинителство со што ќе се овозможи непречено вршење на јавнообвинителската дејност како од функционален, така и од безбедносен аспект.

Недостигот од финансиски средства за работа се согледува од фактот што од побараните вкупно 1.179.054.000,00 денари средства за работа во 2020 година со буџетот се обезбедени 643.700.000,00 денари или 48,49%.

- 1 – Вкупно буџетско барање за 2020 година - 1.179.054.000,00 ден;
- 2 – Одобрен буџет за 2020 година – 643.700.000,00 ден. или 54,59% од барањето;
- 3 – Буџет по сите измени и дополнувања за 2020 година – 571.728.000,00 ден. или 48,49% од барањето.

IV. ОПРЕМА И МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ ЗА РАБОТА НА ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА

Јавното обвинителство на Република Северна Македонија се грижи и презема дејствија за обезбедување на потребната ИТ опрема, друга техничка опрема и подобрување на материјалните услови за работа на јавните обвинителства. За таа цел, во Јавното обвинителство на Република Северна Македонија е формирано посебно Одделение за јавни набавки. Во текот на 2020 година се спроведени повеќе јавни набавки. Создадени се услови секој јавен обвинител да работи на компјутер и печатар, како и извршена е замена на дотраената ИТ опрема на поголем број на јавнообвинителската служба. Секое јавно обвинителство располага со скенер за електронскиот систем за водење на уписници и скенер за брза достава на списи по електронски пат.

Во насока на зајакнување на капацитетите на обвинителството, неопходно е замена и подобрување на опремата и материјалните услови за работа. Особено ако се има предвид дека без соодветна опрема, јавните обвинители не се во можност целосно да одговорат на потребите за спроведување на постапките. Денес, со голем напор се реализираат увидите на лице место, користењето на техничката опрема, а најмногу нејзиното одржување. Во 2020 година не е вршено набавување на опрема, бидејќи определените средства за таа намена се вратени во Буџетот, заради состојбата со Ковид – 19.

V. СТУДИСКО - АНАЛИТИЧКА АКТИВНОСТ

Јавното обвинителство законската обврска не ја исцрпува само преку постапувањето во областа на предметната активност, туку ги следи и проучува општествените односи и појави од интерес за остварување на јавнообвинителската функција.

Во текот на 2020 година, јавното обвинителство остварувањето на вонпредметните активности ги вршеше континуирано со следење и согледување на општествените односи и појави од непосреден интерес за остварувањето на јавнообвинителската функција.

Целта на таквите активности, беше согледување на проблемите кои имаат негативен однос врз остварувањето на прогонот на извршителите на кривични и други казниви дела, насочување на активностите кон превентивно делување и координирано настапување на органите за откривање во попречувањето на криминално и незаконито работење на одредени субјекти во општеството.

Согласно со програмата за работа на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија во текот на 2020 година заедно со вишите јавни обвинителства, беа извршени контроли над работата на основните јавни обвинителства при што посебно внимание беше посветено на квалитетот и ажурноста во нивното постапување по кривичните пријави и предмети, и тоа преку контрола на работата на јавните обвинители во основните јавни обвинителства и основните јавни обвинители. Меѓутоа, контролите над работата беа ограничени поради почитување на здравствените услови на Ковид – 19.

VI. ПРЕСТАВКИ И ДРУГИ ПОДНЕСОЦИ

До Јавното обвинителство на Република Северна Македонија во 2020 година поднесени се 429 поднесоци, и тоа 232 поднесоци од физички лица, 21 поднесени од правни лица, 162 поднесоци од основните јавни обвинителства, од вишите јавни обвинителства и од други органи и институции и 14 од непознат подносител. Од поднесоците дел се кривични пријави кои се доставени на надлежност на основните јавни обвинителства со барање Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, да биде информирано за постапувањето по пријавите.

Поднесоците во најголем број случаи се однесуваат на постапувањето по определени предмети од страна на обвинителствата и судовите, на одлуките за отфрлање на кривичните пријави од основните обвинителства, или пак, на неажурно постапување по поднесени кривични пријави. Поднесоците со укажувања се доставени на постапување на надлежните основни јавни обвинителства или на вишите јавни обвинителства заради проверка на наводите со барање Јавното обвинителство на Република Северна Македонија да биде известено за исходот од постапките. По добиените известувања од обвинителствата, информирани се подносителите на поднесоците.

VII. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во текот на 2020 година оставарени се повеќе работни состаноци со правни советници и претставници на неколку амбасади на кои се разговараше за улогата на јавното обвинителство како клучна институција во борбата против криминалот и корупцијата за воспоставување на владеењето на правото и за непречено спроведување на истрагите. Особено се потенцираше значењето на формирање на Истражни центри во јавното обвинителство. Исто така разговарано е за продлабочување на соработката во борба против прекуграничниот организиран криминал и соработка во постапките против сторителите на кривични дела од областа на економскиот и компјутерскиот криминал.

Во февруари 2020 година Јавниот обвинител на Република Северна Македонија се сретна со Претседателот на ЕВРОПРАВДА Ладислав Хамран на која присуствуваа јавни обвинители од Јавното обвинителство на Република Северна Македонија и обвинителот за врска во Европавда. На средбата беше истакната досегашната соработка со оваа европска институција особено со можностите што беа отворени со назначување на јавниот обвинител за врска од Република Северна Македонија во Европавда во меѓународната соработка за сузбивање на тешкиот прекуграничен криминал.

Во текот на 2020 година Јавниот обвинител на РСМ одржа работни состаноци со лидерите на ИПА Проектот финансиран од ЕУ - Поддршка на реформите на правосудниот сектор, во рамките на кој се реализираа повеќе активности како изготвување на Стратегија на човечки ресурси на јавнообвинителската мрежа, која јавниот обвинител ја усвои во ноември 2020 година, изготвување на Правилник за оценување на работата на јавните обвинители кој беше донесен од јавниот обвинител на почетокот на 2021 година и изготвување на нацрт текст на Правилник за дисциплинска одговорност на јавните обвинители.

Во текот на 2020 година одржани се повеќе работни состаноци со тим лидерите на ИПА проектот финансиран од ЕУ - Градење на институционалниот капацитет на истражниот центар при што Јавниот обвинител на РСМ го донесе Правилникот за внатрешно работење на истражните центри и извршено е екипирање на припадниците на правосудната полиција кои работат во ИЦ.

VIII. СТРУЧНО УСОВРШУВАЊЕ И СТРУЧНА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА

Со цел ефективно спроведување на јавнообвинителската функција, јавните обвинители во текот на 2020 година продолжија преку Академијата за судии и јавни обвинители на Република Северна Македонија, да посетуваат или со оглед на состојбата со Ковид-19 да учествуваат он лајн повеќе обуки на тема:

- главна расправа со посебен акцент на доказната постапка,
- обука за компјутерски криминал со посебен осврт на обезбедување, собирање и вештачење на докази во електронска форма,
- докази во електронска форма,
- ангажирање и учество на вешти лице и технички советници во кривичната постапка, вештачења и супервештачења и практичните проблеми со нив во кривичната постапка
- меѓународна соработка во кривична материја,
- казнено правен аспект на правата од индустриска сопственост,
- одолговлекување на кривичната постапка – аспекти и можни солуции,
- постпување со одземен имот по правосилни кривични и прекршочни пресуди, посебна

постапка за конфискација во смисла на ЗКП,
-член 4 од Протоколот 7 на ЕСЧП (забрана за двојно судење).

Искуствата кои јавните обвинители ги стекнуваат на обуките имаат голема вредност и се од особено значење во секојдневното извршување на јавнообвинителската функција. Обвинителите учествуваа и на повеќе работилници, семинари, тркалезни маси и други форми на едукација и обука, при што јавните обвинители се јавуваат како предавачи и активни учесници со свои тематски излагања. Посебно внимание се посветува на обуката за справување со сите облици на организиран криминал, со посебен акцент на тероризмот и другите кривични дела, како и на компјутерскиот криминал, за чие справување од значење е соработката со претставниците на надлежните органи и институции на Соединетите Американски Држави, како на планот на јакнење на капацитетите, така и на конкретни случаи, со што се дава значителен придонес во борбата со организираниот криминал и тероризам, како во земјата, така и во регионот.

IX. ЈАВНОСТ НА РАБОТЕЊЕТО

Во извештајната 2020 година обвинителството интензивно работеше за обезбедување на транспарентноста, особено имајќи ја предвид состојбата со прогласена пандемија на светско ниво и здравствените прописи кои во нашата држава беа на сила. Улогата на обвинителството не беше само репресивна, односно да ги гони сторителите кои не ги почитуваа здравствените прописи, туку и превентивно да дејствува. Имено, преку објавување на редовни соопштенија и апели за почитување на одлуките на надлежните институции, обвинителството даде заложби за зајакнување на свеста и заштита од натамошно ширење на опасниот вирус COVID-19. Па така, во првата половина од 2020 година, кога во рамки на прогласена вонредна состојба во сила беа бројни одлуки за воведување мерки за здравствена заштита, обвинителството донесе задолжителни упатства за постапување на јавните обвинителства во новонастанатите услови и ги објави сите преземени дејствија и поднесени предлози за издавање казнени налози или обвиненија за лицата кои не ги почитуваа. Притоа, изготвен и објавен е извештај за овие постапки во кој се опфатени над 3000 извршители на кривичните дела „Пренесување на заразна болест“ од член 205 и „Непостапување според здравствени прописи за време на епидемија“ од член 206 од Кривичниот законик.

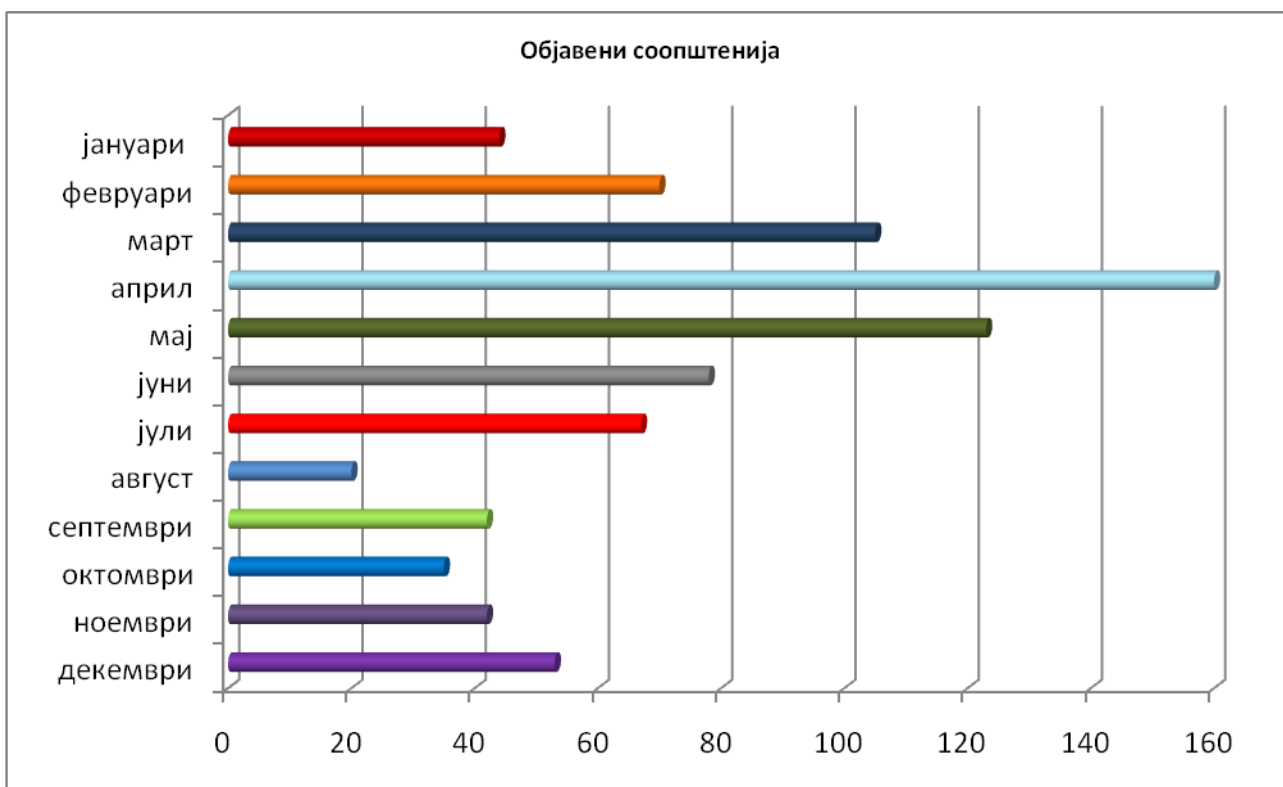
Во текот на 2020 година објавени се вкупно 836 соопштенија, што претставува зголемување од 87% во однос на 2019 година.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Објавени соопштенија	73	138	168	117	234	446	836

Графички приказ на објавените соопштенија во 2020 година.

Табела според бројот на објавени соопштенија по месеци.

Треба да се истакне дека 317 објавени соопштенија се од Основното јавно обвинителство Скопје, односно 38% од вкупно објавените соопштенија.

Новонастаната состојба со потребата од имплементирање на мерки за здравствена заштита, наметна актиносите да се организираат и одржуваат од далечина, односно преку користење на платформите за он лине комуникација. Во текот на 2020 година беа давани изјави претежно преку интернет, а организирана беше и он лине средба со медиумите.

Во текот на спроведувањето на парламентарните избори во 2020 година во Јавното обвинителство на Република Северна Македонија функционираше привремена Комисија за следење на евентуални нерегуларности што би биле сторени при организирањето и спроведувањето на изборниот процес. Комисијата, во текот на изборниот циклус, на својата електронска адреса прибираше претставки од институции, граѓански организации, политички партии и граѓаните воопшто, кои се однесуваа на сомненија за сторени кривични дела поврзани со изборите. За потребите на комисијата, беа следени објавите во медиумите, детектирани евентуалните изборни нерегуларности и беа доставувани известувања за натамошно постапување. Во текот на изборниот процес јавноста во континуитет беше запознаена со предмети кои беа отворени во обвинителствата за незаконитости поврзани со изборниот процес.

X. ЗБИРНИ ПОДАТОЦИ ЗА БРОЈОТ И ПОСТАПКИТЕ ПО КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ

Основните јавни обвинителства, во текот на 2020 година постапуваа по новопримени кривични пријави против вкупно 32.164 сторители на кривични дела, од кои против 22.717 полнолетни, против 1.254 деца и против 8.193 непознати сторители на кривични дела, но и по 15.790 незавршени предмети на крајот од 2019 година. Според тоа, основните јавни обвинителства во текот на извештајната 2020 година постапуваа против вкупно 47.954 сторители на кривични дела.

Од вкупно 47.954 пријавени лица за кривични дела, 38.388 се полнолетни. Од нив за 22.717 сторители кривичните пријави примени се во 2020 година, а 15.671 предмети за лица кои во 2019 година биле во работа кај други органи или во работа кај јавните обвинители.

Од вкупно пријавените 47.954 сторители на кривични дела во 2020 година, 1.373 се деца и тоа за 1.254 деца сторители на кривични дела пријавите се примени во 2020 година, а се постапуваше и во предмети од претходните години за 119 дете.

Во 2020 годинина од вкупно пријавените 47.954 сторители на кривични дела, 8.193 се однесуваат на непознати сторители на кривични дела. Во овој извештај во посебен дел ќе биде искажано постапувањето на обвинителствата во предметите во кои има непознати сторители на кривични дела. Во обвинителствата од претходните години има голем број на предмети со непознати сторители на кривични дела, чиј вкупен број на крајот на 2019 година е 89.173 лица.

Со оглед на тоа што предметите со непознати сторители на кривични дела се товар кој со години се пренесува и зголемува, и каде се преземаат дејствија пред се за откривање на сторителите, натамошната анализа за работењето на јавното обвинителство од аспект на процентуално пресметување на преземени дејствија и анализа на појави, не ја опфаќа бројката на предмети со непознати сторители на кривични дела.

Табеларен преглед на сторители на кривични дела по кои постапуваа обвинителствата во 2020 година

	Пристигнати пријави во 2020	Префрлени во работа од 2019	Вкупно
Полнолетни сторители	22.717	15.671	38.388
Деца	1.254	119	1.373
Непознати сторители	8.193	9.577 (+ 79.596 од претходните години кои не се предмет на статистичка обработка во извештајот)	8.193
Вкупно	32.164	15.790	47.954

Доколку ги споредиме податоците од 2020 година со оние од 2019 и 2018 година, забележително е дека иако има благо намалување на бројот на сторители на кривични дела во 2019 година во однос на претходната 2018 година, а во 2020 година има зголемување на бројот на извршители на кривични дела на годишно ниво.

Табеларен преглед на сторители на кривични дела по години

Сторители на кривични дела	2018	2019	2020
Полнолетни	20.259	19.078	22.717
Деца	1.152	1.078	1.254
Непознати	10.100	9.577	8.193
Вкупно:	31.511	29.733	32.164

1. Кривични дела извршени од полнолетни сторители

1.1. Постапување на основните јавни обвинителства

Основните јавните обвинителства во текот на 2020 година постапувале против 38.388 полнолетни сторители на кривични дела. Според податоците, намален е бројот на постапки во Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, кое постапувало по кривични пријави против 593 полнолетни сторители на кривични дела, од кои новопримени се за 347 полнолетни лица, а пренесени од претходната година се постапки против 246 лица. Порастот на сторители на кривични дела во однос на претходните години забележлив е во основните обвинителства од подрачјата на сите виши јавна обвинителства.

Табела за постапки против полнолетни сторители

Вишо јавно обвинителство со подрачните основни обвинителства	2018	2018	2019
Скопје	18.409	18.674	19.678
Битола	5.349	5.545	6.405
Штип	3.509	3.398	4.583

Гостивар	5.412	5.848	7.129
ОЈО ОКК	516	862	593
Вкупно:	33.195	34.327	38.388

Податоците од подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар, укажуваат на поголем пораст на предмети против полнолетни сторители низ текот на годините, што се должи на зголемениот обем на кривични дела на ова подрачје.

1.2. Подносителите на кривични пријави

Во текот на извештајниот период, од поднесените кривични пријави против 22.717 полнолетни сторители на кривични дела, најмногу односно против 16.583 лица или 73 % кривични пријави поднело Министерството за внатрешни работи. Граѓаните поднеле кривични пријави против 2.367 лица или 10,4 %, другите државни органи 1.473 или 6,5 %. Значителен е бројот на отворени постапки по допрен глас, односно по сопствена иницијатива на јавното обвинителство кој во 2020 година е 4,2% од вкупниот број на пријавени лица. Постепеното зголемувањето на бројот на постапки отворени по сопствена иницијатива на јавното обвинителство, покажува дека јавното обвинителство постојано ги следи настаните, објавите во печатените и електронските медиуми и во случаите во кои ќе оцени дека постојат основи на сомнение за сторено кривично дело, а кое не е пријавено, врз основа на овластувањата дадени со закон, по сопствена иницијатива поведува постапки.

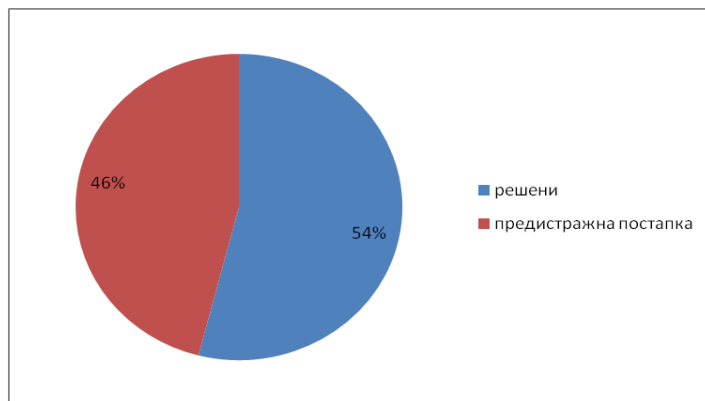
ВЈО	Вкупно пријави по лица	Подносителите					
		МВР	Граѓани	Правни лица	Други државни органи	Иницијатива на ЈО	Други
Скопје	10.041	7.690	1.293	389	413	176	80
Битола	4.470	2.852	452	433	595	138	
Штип	4.093	3.160	376	47	255	126	129
Гостивар	3.766	2.737	242	120	174	493	
ОЈО ГОКК	347	144	4	11	36	30	122
Вкупно	22.717 100%	16.583 73,0%	2.367 10,4%	1.000 4,4%	1.473 6,5%	963 4,2 %	331 1,5%

Напомена: во вкупниот број во табелата не се содржани предметите против 28 лица преземени од Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите. Исто така во вкупниот број на подносителите во графата „Други“ за 121 кривичните пријави до ОЈО за ГОКК се доставени на надлежност од други јавни обвинителства.

1.3. Постапување по кривични пријави

Обем и ажурност

Постапувајќи против вкупно 38.388 лица, основните јавни обвинителства решиле кривични пријави против 23.696 лица или 61,7%, а на крајот на годината останале во работа кај други органи или во работа кај јавните обвинители кривични пријави против 14.692 лица или 38,3%.

Обемот и ажурноста по подрачјата на вишите јавни обвинителства и Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција Скопје за постапувањето по кривичните пријави против полнолетни сторители е:

На подрачјето на Вишо јавно обвинителство Гостивар биле поднесени кривични пријави против вкупно 7.129 лица, од кои 3.766 пријавени во извештајната година, а против 3.363 лица од претходната 2019 година. Основните јавни обвинителства на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар донеле одлуки против вкупно 4.392 лица или 61,6 %, а во работа останале кривични пријави против 2.737 лице или 38,4%.

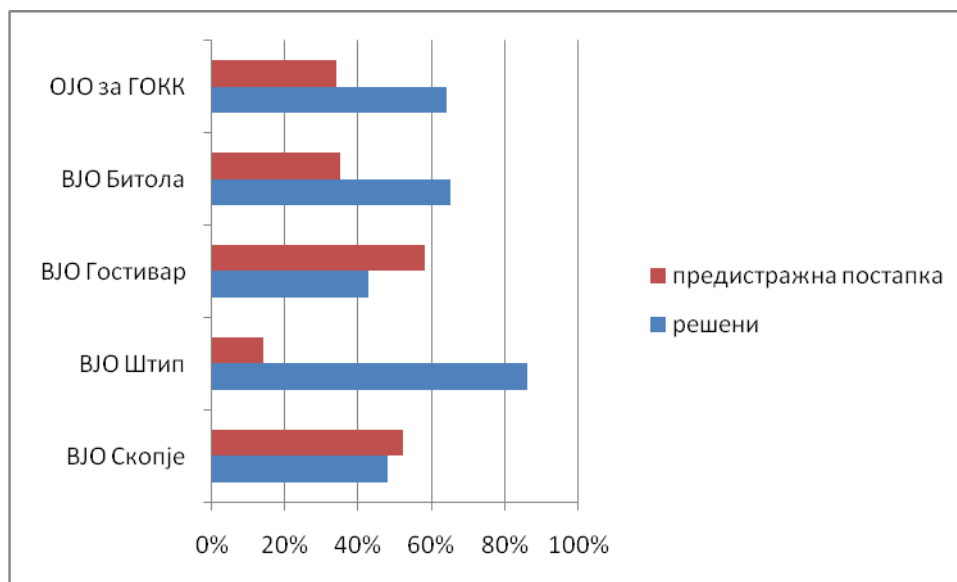
На подрачјето на Вишо јавно обвинителство Штип се постапувало против 4.583 лица, од кои 4.093 лица од извештајната година, а 490 лица од претходниот период. На ова подрачје основните јавни обвинителства на крајот од годината донеле одлуки против 4.282 лица или 93,4 % од вкупниот број на кривични пријави по лица, односно на крајот од годината останале во работа кривични пријави против 301 лица или 6,6 %.

Основните јавни обвинителства од подрачјето на Вишо јавно обвинителство Битола постапувале против 6.405 лица, од кои 4.470 пријавени во извештајната година и 1.935 останати во работа од претходната година. Во 2020 година биле решени предмети против 4.270 лица или 66,7%, а во работа останале кривични пријави против 2.135 или 33,3%.

На подрачјето на Вишо јавно обвинителство Скопје во текот на извештајната 2020 година во работа биле кривични пријави против вкупно 19.678 лица, од кои 10.041 новопријавени лица и против 9.637 лица кои останале во работа на крајот од 2019 година. Од вкупната бројка на постапување на ова подрачје на крајот од годината основните јавни обвинителства решиле пријави против 10.426 лица или 53 %, а останале во работа кривични пријави против 9.252 или 47 %.

Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција кое во текот на извештајната година постапувало против 593 полнолетни сторители од кои 347 новопријавени и 246 лица од претходната година. Решени се кривични пријави против 326 лица или 55 %, а во работа на крајот од годината останале кривични пријави против 267 лица или 45 %. Во ова обвинителство се заведени и кривични пријави против 28 лица од предмети кои произлегуваат од Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите.

Податоците за процентот на решени предмети и предмети кои се во работа, во 2020 година, по подрачја на виши јавни обвинителства искажани во графикон:

Анализирајќи ги искажаните податоците во графиконот може да се забележи дека на крајот на годината најголем број на предмети се уште се во фаза на предистражна постапка, односно се во работа кај други органи или кај јавните обвинители се евидентирани на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар и Вишото јавно обвинителство Скопје.

Во однос на Вишото јавно обвинителство Гостивар кое ги опфаќа подрачјата на општините Гостивар, Кичево, Дебар и Македонски Брод анализите покажуваат дека Основното јавно обвинителство Гостивар учествува со 46,3 % од вкупното постапување на ова подрачје, Основното јавно обвинителство Тетово учествува со 30,2 %. Согласно одлуката на Советот на јавните обвинители во Република Северна Македонија во Основното јавно обвинителство Гостивар од предвидените девет јавни обвинители, јавнообвинителската функција ја извршува со шест јавни обвинители, Основното јавно обвинителство Тетово од предвидените десет јавни обвинители јавнообвинителската функција ја извршува со четири јавни обвинители односно со помалку од половина од потребниот број на јавни обвинители, а Основното јавно обвинителство Кичево од предвидените четири јавни обвинители јавнообвинителската функција ја извршува со два јавни обвинители односно со половина од потребниот број на јавни обвинители Според тоа, недоволниот број на јавни обвинители е една од главните причини поради кои 38,4% од вкупниот обем на предмети во 2020 година на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар на крајот од годината останале во работа. Во однос на 2019 година ова подрачје во 2020 година бележи зголемена ажурност во постапувањето и покрај недостатокот од јавни обвинители.

Во однос на Вишото јавно обвинителство Скопје анализите покажуваат дека состојбата е резултат на повеќе фактори. Имено, основните јавни обвинителства од подрачјето на Вишото јавно обвинителство Скопје од вкупен обем на работа од 38.388 лица учествуваат со 19.678 пријавени лица или 51,3%, од тоа на Основното јавно обвинителство Скопје му припаѓаат кривични пријави против 14.342 лица или 73 % од кривичните пријави на целото скопско подрачје. Доколку овие бројки се анализираат од аспект на структурата на криминалитетот по кој постапува Основното јавно обвинителство Скопје, кривични пријави поврзани со сите видови на корупција, освен оние кои што се во надлежност на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, даночни затајувања итн., и се земе предвид сложеноста на предметите и фактот дека ова јавно обвинителство во 2020 година својата функција ја извршуваше со намален број од 15 јавни обвинители од вкупно предвидените 66 јавни обвинители, како и со намален број на јавнообвинителски службеници, се јасен показател за причините поради кои 47 % од кривичните пријави на ова

подрачје останале на крајот од годината во работа.

Во Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција каде во работа на крајот од годината останале кривични пријави против 267 лица или 45 % , состојбата се должи на недоволна екипираност од јавни обвинители и стручна служба, како и на недоволната техничка опременост, што е потребно за ефикасно и навремено извршување на функцијата на кривичен прогон, имајќи ја предвид структурата на кривичните дела кои се во надлежност на ова јавно обвинителство, а кои се извршени во организирана група, што резултира со спроведување на обемни и сложени предистражни и истражни постапки, а во многу случаи и примена на посебни истражни мерки.

2. КРИВИЧНИ ДЕЛА ИЗВРШЕНИ ОД СТОРИТЕЛИ - ДЕЦА

2.1 Примени кривични пријави

Во 2020 година до основните јавни обвинителства биле поднесени кривични пријави против 1.254 деца, што во вкупен обем на работа по кривични пријави против познати сторители на кривични дела претставува учество од 5,5 %.

Во текот на годината јавните обвинителства постапувале и по кривични пријави од претходната година против 119 деца, така што во работа имале вкупно пријави спрема 1.373 деца.

Од вкупниот број на кривични пријави по кои е постапувано во 2020 година решени се пријави спрема 1.292 деца или 94,1 % , а на крајот на годината останале во работа спрема 81 дете или 5,9 % .

Од вкупниот број на решени пријави, спрема 390 деца или 30,1 % се отфрлени кривични пријави, спрема 781 деца или 60,5% поднесени се барања за подготвителна постапка, спрема 87 или 6,8% се пратени на надлежност и спрема 34 деца или 2,6 % поднесен е директен предлог за санкција.

За 8 деца поднесен е предлог за спогодба за медијација.

Од вкупно 390 отфрлени кривични пријави, спрема 191 деца или 49 % се отфрлени за кривично неодговорни деца до 14 години возраст, а останатите 199 деца или 51 % за деца над таа возраст и тоа по основ на начелото на опортунитетот и други основи.

2.2 Подготвителна постапка

Во текот на извештајниот период 2020 година спрема 781 дете поднесени се барања за поведување на подготвителна постапка.

Во однос на претходната 2019 година кога спрема 682 деца биле поднесени барања за поведување на подготвителна постапка во извештајниот период од 2020 година оваа бројка е зголемена за 99, спрема деца против кои е поднесено барање за поведување на подготвителна постапка.

Јавните обвинители постапувале и по нерешени подготвителни постапки од

претходната година против 360 деца, така што вкупно во работа имале подготвителни постапки спрема 1141 деца.

Во 2020 година до судии за деца на надлежни судови биле поднесени предлози за примена на санкција спрема 668 деца од страна на јавното обвинителство, а нерешени од извештајната година останале постапки спрема 326 деца.

Од вкупно завршени подготвителни постапки јавните обвинители поднеле предлози за изрекување на воспитни мерки спрема 668 деца. Спрема 64 деца ставени се предлози за запирање на постапка, за 52 деца решени се на друг начин и спрема 18 деца прекратена е подготвителна постапка.

2.3 Предлози за изрекување на санкции

Во 2020 година од основните јавни обвинителства до совети за деца на надлежни судови, биле поднесени предлози за примена на санкции против вкупно 668 деца, што бележи пораст за 166 деца, во однос на 502 деца колку што биле поднесени и во претходната 2019 година.

2.4 Одлуки на Советот за деца и жалби на јавните обвинители

Во 2020 година од Советот за деца на надлежни судови, донесени се одлуки спрема вкупно 743 деца, од тоа спрема 7 деца изречена е казна затвор за деца, спрема 5 деца парична казна, спрема 75 деца изречени се заводски воспитни мерки, спрема 430 деца изречени се воспитни мерки – засилен надзор, спрема 59 деца постапката била запрена поради нецелесообразност и спрема 167 деца по други основи.

Против одлуките на Советот за деца од јавните обвинители биле вложени две жалби, по основ на одлуката за санкција и од друга причина.

Против одлуките на Советот за деца во 2020 година биле вложени вкупно 16 жалби од деца и нивните бранители. Од страна на повисоките судови уважени се 2 жалби а 13 се одбиени.

3. КРИВИЧНИ ДЕЛА ИЗВРШЕНИ ОД НЕПОЗНАТИ СТОРИТЕЛИ

Во 2020 година до јавните обвинителства биле поднесени кривични пријави против 8.193 непознати сторители, а во 2019 година бројот на поднесени кривични пријави изнесува 9.577 пријави.

Ако ја споредиме оваа бројка со претходната 2019 година се забележува намалување од 1.384 кривични пријави против непознати сторители во текот на извештајната 2020 година.

Јавните обвинителства постапувајќи по новопримени кривични пријави против непознати сторители, до Министерството за внатрешни работи доставиле 5.834 наредби за откривање на сторителите на кривичните дела и за 363 лица се барани определени истражни дејствија, кои од судот се барани за 109 лица, а во 1.638 случаи биле издадени наредби и барања за собирање податоци до други органи.

Во 2020 година јавните обвинителства во работа имале и кривични пријави против 89.173 непознати сторители на кривични дела кои останале неоткриени од претходните години, така што вкупно во работа имале кривични пријави против 97.366 непознати сторители на кривични дела.

Со решение за отфрлање на кривичната пријава решени се во 2020 година пријави против 18.027 непознати лица, а од таа бројка по основ на застареност биле отфрлени пријави против 17.738 непознати лица.

Во 2020 година од новоподнесени кривични пријави откриени се 640 сторители на кривични дела, а на крајот на годината останале непознати 8.345 сторители на кривични дела.

Што се однесува пак до кривични пријави против непознати сторители од претходните години, во 2020 година откриени се 562 сторители на кривични дела, а на крајот на годината останале неоткриени за 69.694 непознати лица. Во 98 случаи пријавите се отстапени на надлежност.

4. ПОСТАПУВАЊЕ И ДЕЈСТВИЈА ПРЕВЗЕМЕНИ ОД ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛСТВА ПО ПРЕДМЕТИТЕ

4.1 Барање за собирање податоци и потребни известувања

Во 2020 година, основните јавни обвинителства постапувајќи по кривичните пријави презеле дејствија на собирање на потребни податоци и известувања во 10.042 случаи, од тоа на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Скопје во 3.120 случаи, на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Битола во 3.660 случаи, на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Штип во 1.967 случаи, на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар во 1.225 случаи.

Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција презело дејствија на собирање на потребни податоци и известувања во 70 случаи.

4.2. Истражни дејствија на јавниот обвинител во предистражна постапка

Во 2020 година во предистражна постапка од јавните обвинители биле преземени истражни дејствија против вкупно 14.264 лица, од тоа на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Скопје издадени се наредби на истражни дејствија против 7.893 лица, Вишото јавно обвинителство Битола за 3.627 лица, Вишото јавно обвинителство Штип за 2.353 лица и Вишото јавно обвинителство Гостивар за 269 лица.

Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција во предистражна постапка презело истражни дејствија против 122 лица, и тоа во сите случаи издало наредба за финансиско вештачење.

Овие податоци укажуваат на зголемена активност на јавните обвинители во текот на претходната постапка и преземање на истражни дејствија од нивна страна. Јавните обвинители поголемиот број на истражни дејствија ги преземаат пред носењето на Наредбата за спроведување на истражна постапка, како и спроведуваат голем дел од истражни дејствија во случаите кога законот не бара формално спроведување на истражна постапка.

Па така, јавните обвинители од основните јавни обвинителства во текот на 2020

година испитале 8.201 лица со статус осомничен, сведок или оштетен, а во претходна постапка спровеле вкупно 1.560 вештачења и увиди.

4.2.1 Примена на посебни истражни мерки

Посебните истражни мерки, по својата природа, претставуваат смислена повреда на одредени човекови слободи и права загарантирани со Уставот и меѓународните документи заради остварување на повисоки цели, заштита на општеството и граѓаните од тешки форми на криминал, ефикасна и успешна борба против него. Со ваквите инструменти органите на кривичниот прогон добиваат дополнителна можност за проактивна улога уште во претходната фаза, која без посебните истражни мерки беше невозможна, додека се подготвува кривичното дело.

Од овие причини примената на ваквите мерки е прецизно регулирана во Законот за кривичната постапка како и во другите закони (Закон за следење на комуникациите) и предвидена само во строго определени случаи кога е веројатно дека ќе се обезбедат податоци и докази неопходни за успешно водење на кривичната постапка, а кои на друг начин не можат да се соберат.

Посебните истражни мерки, нивниот вид и број е утврден со чл.252 од ЗКП, а тоа се:

- следење и снимање на телефонски и другите електронски комуникации во постапка утврдена со посебен закон од член 252 ст.1 т.1;
- следење и снимање во дом, затворен или заграден простор што му припаѓа на тој дом или деловен простор означен како приватен или во возило и влез во тие простории заради создавање на услови за следење на комуникации од член 252 ст.1 т.2;
- тајно следење и снимање на лица и предмети со технички средства надвор од домот или деловен простор означен како приватен од член 252 ст.1 т.3;
- таен увид и пребарување во компјутерски систем од член 252 ст.1 т.4;
- автоматско, или на друг начин пребарување и споредување на личните податоци од чл.252 ст.1 т. 5;
- увид во остварени телефонски и други електронски комуникации од член 252 ст.1 т.6;
- симулиран откуп на предмети од член 252 ст.1 т.7;
- симулирано давање и примање поткуп од член 252 ст.1 т.8;
- контролирана испорака и превоз на лица и предмети од член 252 ст.1 т.9;
- користење на лица со прикриен идентитет за следење и собирање на информации или податоци и инфилтрирање во организирани криминални групи од член 252 ст.1 т.10;
- отворање симулирана банкарска сметка од член 252 ст.1 т.11;
- симулирано регистрирање на правни лица или користење на постојни правни лица за собирање на податоци од член 252 ст.1 т.12.

На ниво на Република Северна Македонија во сите основни јавни обвинителства во текот на 2020 година применети се посебни истражни мерки од чл.252 од ЗКП во вкупно 67 случаи против 404 лица со утврден идентитет, 22 лица со неутврден идентитет и 124 предмети на кривично дело.

За компарација, во 2019 година во сите основни јавни обвинителства применети се посебни истражни мерки од чл.252 од ЗКП во вкупно 103 случаи против 338 лица со утврден идентитет и 313 предмети на кривично дело.

Доколку се изврши анализа на бројот на спроведени посебни истражни мерки во текот на 2020 година, со бројот на спроведени посебни истражни мерки во текот на 2019

година, може да се констатира дека во текот на 2020 година постои намалување на бројот на спроведени посебни истражни мерки, во однос на 2019 и тоа од 103 случаи на 67 случаи што значи намалување за 35%. Меѓутоа, бројот на лица со утврден идентитет против кои се применети мерките е зголемен и тоа од 338 лица во 2019 година на 404 лица во 2020 година, што е раст од 19%. Во делот на мерките кои се применуваат према предмети постои значително намалување и тоа од 313 предмети на кривично дело во 2019 година на 124 предмети на кривично дело во 2020 година или за 60%.

Согласно чл.271 од ЗКП јавниот обвинител на Република Северна Македонија има обврска еднаш годишно да достави извештај, за посебните истражни мерки што се побарани во претходната календарска година, до Собранието на Република Северна Македонија, во кој извештај се содржани поконкретни податоци за нивната примена односно кој вид на мерка бил применет, на колку случаи, лица и предмети и за кое кривично дело, како е времетраењето на примената за мерката. Заклучок е дека е зголемена примената на мерките од чл.252 ст.1 т.1 и чл.252 ст.1 т.3 од ЗКП, додека кај другите видови мерки е присутно намалување, тие во најголем број се применети за кривични дела од чл.215, чл.353 и чл.418 б и 418 в од КЗ. Најголем број од овие мерки се применети во ОЈО за ГОКК.

4.3. Резултати од истраги спроведени од јавните обвинителства / Одлуки по кривични пријави

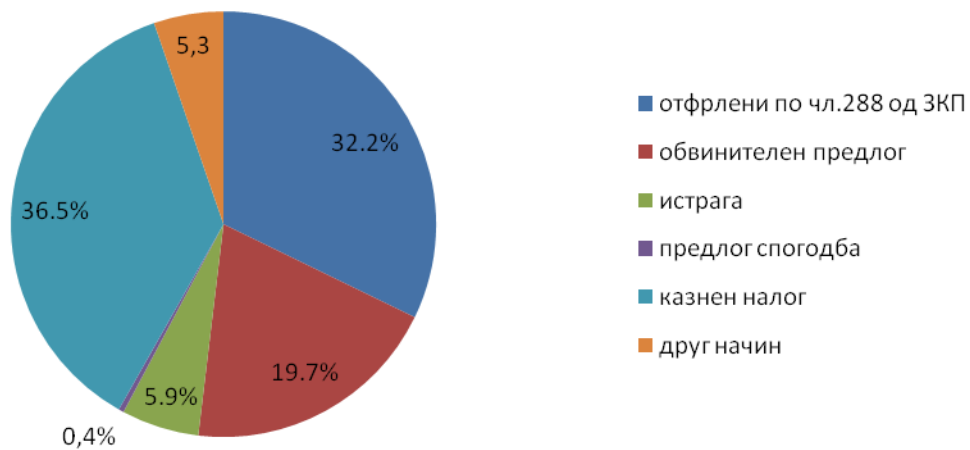
4.3.1. Број и структура

Основните јавни обвинителства заедно со Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, во извештајната година од вкупно 38.388 пријавени лица, врз основа на прибавените потребни податоци и известувања во 10.042 случаи презеле истражни дејствија против вкупно 14.264 лица, издале наредби за вештачења во 1.560 случаи и прибавени се докази со испитување на обвинет и сведоци во 8.201 случаи, донеле јавнообвинителски одлуки против 23.696 лица или го решиле вкупниот обем на работа во 61,7 %.

Структурата на одлуките на решени кривични пријави против 23.696 лица покажува дека:

- 1) Отфрлени се кривични пријави, врз основа на чл.288 од ЗКП и други причини, против вкупно 7.638 лица или 32,2 %
- 2) Поднесени се обвинителни предлози против 4.667 лица или 19,7 %,
- 3) Поднесени се предлог за казнен налог против 8.639 лица или 36,5 %,
- 4) Против 1.404 лица или 5,9 % донесени се наредби за спроведување на истрага,
- 5) Против 1.256 лица или 5,3 % пријавите се решени на друг начин и
- 6) Предлог спогодба во скратена постапка поднесена е против 92 лица или 0,4 %.

Преглед на одлуки по кривични пријави

4.3.2. Отфрлени кривични пријави

Од структурата на одлуките на решени кривични пријави во 2020 година, видно е дека во делот на кривични пријави кои резултирале со носење на решение за отфрлање на кривична пријава постојат два законски основи, чл.288 и членовите 43 и 44 од ЗКП. Ваквата поделба на бројот на кривични пријави кои завршиле со носење решение за отфрлање на кривични пријави е значајна од повеќе причини.

Имено, легалитетот во македонското казнено-процесно право е ограничен со принципот на опортунитет при примената на институтот условно одлагање на кривичната постапка (член 43 од ЗКП). Јавниот обвинител може условно со решение да го одложи кривичното гонење со согласност на оштетениот за кривично дело за кое е пропишана казна затвор до три години, ако осомничениот е подготвен да се однесува според упатствата на јавниот обвинител и да ги исполни определените обврски со кои се намалуваат или отстрануваат штетните последици на кривичното дело, со што се става крај на вознемирувањето кое е резултат на кривичното дело, односно се влијае со цел да се реинтегрира осомничениот.

Од друга страна, јавниот обвинител согласно чл.44 од ЗКП не е должен да преземе кривично гонење, односно може да се откаже од гонењето, доколку:

- во Кривичниот законик е утврдено дека судот може сторителот на кривично дело да го ослободи од казна и ако јавниот обвинител со оглед на конкретните околности на случајот ќе оцени дека самата пресуда без кривична санкција не е потребна

- во Кривичниот законик за кривичното дело е пропишана парична казна или казна затвор до три години, а осомничениот поради вистинско каење го спречил настанувањето на штетните последици или ја надоместил сета штета и ако јавниот обвинител со оглед на конкретните околности на случајот ќе оцени дека кривичната санкција не е основана, или

- осомничениот како член на организирана група, банда или друго злосторничко здружение доброволно соработува пред или по откривањето или во текот на кривичната постапка и ако таквата соработка и изјава на тоа лице е од суштествено значење за кривичната постапка.

Ваквата можност, значи дека тие пријави се целосно и темелно обработени од јавниот обвинител, прибавени се сите докази со кои се докажува дека осомничениот го сторил кривичното дело, острани се штетните последици, постигнати се целите на казнувањето, а донесеното решение за отфрлање на кривичната постапка во овие услови значи задоволување на правдата.

По основот од чл.44 од ЗКП во текот на 2020 година решени се кривични пријави против 124 лица или 1,6 % од вкупниот број на донесени решенија за отфрлање на кривични пријави.

По основот од чл.43 од ЗКП во текот на 2020 година решени се кривични пријави против 798 лица или 10,4 % од вкупниот број на донесени решенија за отфрлање на кривични пријави.

Со оглед на тесно поставените услови за користење на опортунитетот во кривичната постапка, основните јавни обвинителства овој институт најчесто го користеле за кривични дела од чл.297 и чл.300 од КЗ, а во помал обем за кривични дела од чл.235-а, чл.130 ст.2, чл.247, чл.202 ст.1 и чл.377 од КЗ.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Скопје, основните јавни обвинителства од ова подрачје отфрлиле кривични пријави против вкупно 516 лица и оствариле паричен придонес во полза на Буџетот на РМ во вкупен износ од 6.518.908,00 денари.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Штип, основните јавни обвинителства со користење на овој институт отфрлиле кривични пријави против вкупно 125 лица и оствариле паричен придонес во полза на Буџетот на РМ во вкупен паричен износ од 646.150,00 денари, за хуманитарни цели 216.000,00 денари, а во корист на други институции износ од 164.000,00 денари.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар, основните јавни обвинителства со користење на овој институт отфрлиле кривични пријави против вкупно 118 лица и оствариле паричен придонес во полза на Буџетот на РМ во вкупен паричен износ од 1.382.625,00 денари.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Битола, основните јавни обвинителства со користење на овој институт отфрлиле кривични пријави против вкупно 39 лица и во корист на Буџетот на РМ, оствариле паричен придонес во вкупен износ од 265.555,00 денари, во хуманитарни цели износ од 39.000,00 денари, во корист на институции кои вршат јавни овластувања 44.000,00 денари и на сметка на оштетен 10.000,00 денари.

Предвид наведеното основните јавни обвинителства само врз основа на овој институт во полза на Буџетот на РМ оствариле вкупен износ од 8.813.238,00 денари.

Во однос пак на решенијата за отфрлање на кривичната пријава по чл.288 од ЗКП, како и претходните години во годишните извештаи, најприменувани основи за отфрлање на кривични пријави се:

- пријавеното дело не е кривично дело за кое се гони по службена должност и
- не постојат основи на сомнение дека пријавениот го сторил кривичното дело.

Од вкупно отфрлени кривични пријави против 7.638 лица, по основ на чл.288 состојбата по одделни јавни обвинителства е следната:

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Скопје отфрлени се кривични пријави против 3.494 лица или 45,7 % од вкупниот број на донесени решенија за отфрлање на кривични пријави што во однос на отфрлени кривични пријави на ова подрачје против 4.676 лица во 2019 година претставува намалување за 1.182 лица.

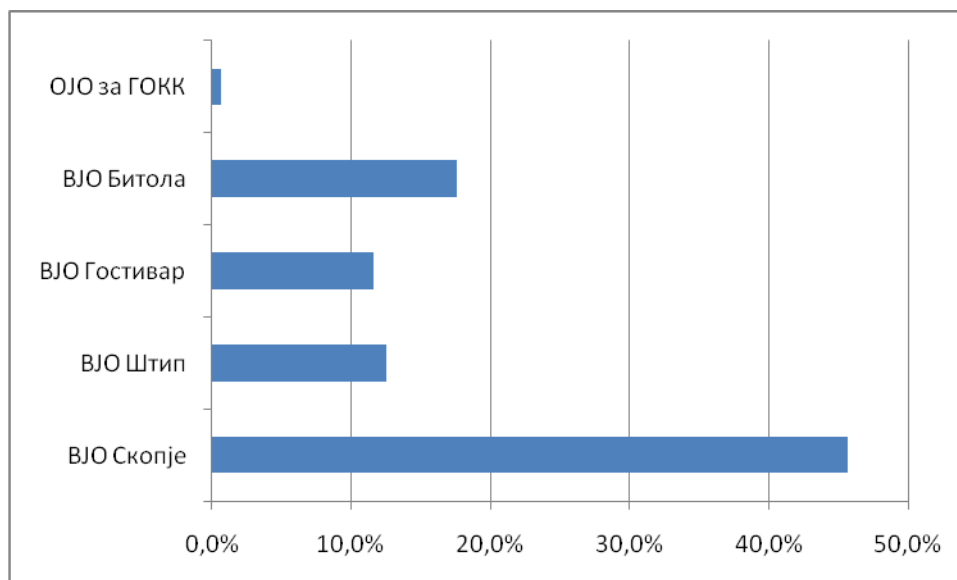
На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Битола отфрлени се кривични пријави против 1.347 лица или 17,6 %, од вкупниот број на донесени решенија за отфрлање на кривични пријави што во однос на отфрлени кривични пријави на ова подрачје против 1.662 лица во 2019 година претставува намалување за 315 лица.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Штип отфрлени се кривични пријави против 946 лица или 12,5 % од вкупниот број на донесени решенија за отфрлање на кривични пријави, што во однос на отфрлени кривични пријави на ова подрачје против 1.038 лица во 2019 година претставува намалување за 92 лица.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар отфрлени се кривични пријави против 885 лица или 11,6 % од вкупниот број на донесени решенија за отфрлање на кривични пријави, што во однос на отфрлени кривични пријави на ова подрачје против 751 лица во 2019 година претставува зголемување за 134 лица.

Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција во текот на 2020 година донело 44 решенија за отфрлање на кривични пријави или 0,6 % од вкупниот број, што во однос на отфрлени кривични пријави против 77 лица во 2019 година претставува намалување за 33 лица.

Графички приказ на донесени решенија за отфрлање на кривични пријави по чл.288 од ЗКП:

4.3.3. Донесени наредби за спроведување истражна постапка

Основните јавни обвинителства во 2020 година донеле наредби за спроведување истражна постапка против 1.404 лица што е за 65 лица помалку во однос на претходната година, кога такви наредби биле издадени против 1.469 лица.

Во 2020 година тие постапувале и по нерешени истраги против 1.056 лица од претходната година, така што вкупно во работа имале истраги против 2.460 лица.

Од вкупниот број на истраги по кои е постапувано во 2020 година решени се истраги против 1.485 лица или 60,4 %, а на крајот на годината во работа останале истраги против 975 лица или 39,6 %.

Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција во текот на 2020 година донело наредба за спроведување на истражна постапка против 168 лица. Исто така ова обвинителство во текот на 2020 година спроведувало и истрага против 239 лица за кои таа не била завршена во текот на 2019 година.

Како пример за обемот на работа кои ја имаат јавните обвинители со стапување во сила на Законот за кривична постапка и преминувањето на истрагата во рацете на јавните обвинители е фактот дека основните јавни обвинителства на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар при спроведувањето на истражната постапка против 290 лица, испитале вкупно 1.581 лица во својство на осомничени, сведоци и оштетени, како и донеле наредби за вештачења против 377 лица, додека основните јавни обвинителства на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Штип при спроведувањето на истражната постапка против вкупно 275 лица испитале вкупно 1.822 лица во својство на осомничени, сведоци и оштетени, како и донеле наредби за вештачења против 100 лица.

4.3.4. Примена на мерката притвор

Мерката притвор во 2020 година од основните јавни обвинителства во подрачјата на четирите виши јавни обвинителства и Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција е применета против 448 лице. Ако се земе предвид дека во текот на 2020 година обвинителствата постапуваа против вкупно новопријавени 22.717 лица, се заклучува дека за само 2 % од сторителите е побарана оваа мерка.

Примената на мерката притвор, обвинителството ја користи согласно закон, кога е единствен начин за обезбедување на натамошното непречено одвидање на кривичнаа постапка.

Од годишните извештаи на јавните обвинителства произлегува дека мерката притвор против 129 лица била со времетраење до 30 дена, против 107 лица била со времетраење до 60 дена, против 102 лица била со времетраење до 90 дена и против 110 лица мерката притвор траела над 90 дена.

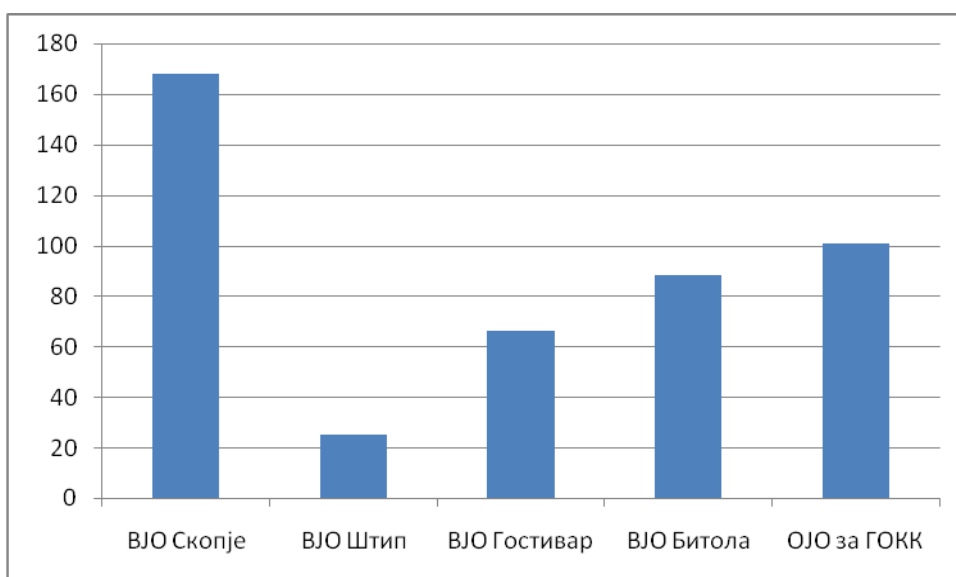
	Вкупно	30 дена	60 дена	90 дена	Над 90 дена
ВЈО Скопје	168	35	62	30	41
ВЈО Битола	88	37	9	33	9
ВЈО Гостивар	66	31	11	13	11
ВЈО Штип	25	7	5	8	5
ОЈО за ГОКК	101	19	20	18	44
Вкупно	448	129	107	102	110

Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција постапувало против 101 лице на кои им бил определен притвор, куќен притвор против 4 лица и други мерки на претпазливост против 15 лица. Учеството на ова обвинителство со скоро една петина во предлозите за определување на мерката притвор е логично и последица на тежината на кривичните дела кои се во областа на организираниот криминал и корупција.

Овие показатели укажуваат дека мислењето во јавноста оти основните јавни обвинителства премногу често ја предлагаат оваа најстрога мерка на обезбедување на присуство, е неосновано, бидејќи постојат основани причини согласно законските основи за определување на притвор. Статистиката покажува дека дури и против лицата кои се гонат за тежок организиран криминал и корупција кои се во надлежност на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција во сите случаи не се користи оваа мерка, туку само таму каде навистина користењето на другите видови на мерка не би ја постигнале целта на кривичната постапка. Дотолку повеќе што и во тоа јавно обвинителство како што се утврдува од статистичките податоци постои нагорен тренд на поголемо користење на другите видови на мерки.

Јавното обвинителство е на мислење дека откако фактички ќе започне примената на Законот за пробација, предлагањето на мерката притвор дополнително ќе се намали.

Пооделно по подрачјата на вишите јавни обвинителства, состојбата со примената на овој вид на мерка е следна:

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Скопје по предлог на основните обвинителства мерката притвор била определена против 168 лица што во однос на 225 во 2019 година е намалување за 57 лица.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Битола оваа мерка била определена против 88 лице, што во однос на 101 лице во 2019 година е намалување за 13 лица.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар за извештајниот период притвор е определен против 66 лица, што во однос на 70 лица во 2019 година претставува намалување за 4 лица.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Штип, мерката притвор била определена против 25 лица, што во однос на 27 лица во 2019 година е намалување за 2 лица.

4.3.5. Одлуки по спроведена истрага

Од вкупниот број на истраги против 2.460 лица по кои е постапувано во 2020 година од јавните обвинители решени се истраги против 1.485 лица или 60,4%, а на крајот на годината останале во работа истраги против 975 лица или 39,6%.

Од вкупно решените истраги:

ОДЛУКА	СТОРИТЕЛИ
поднесени обвиненија	1055 лица
запрени се истрагите	184 лица
истрагите се прекартени	76 лица
на друг начин	83 лица
предлог спогодба во истражна постапка	85 лица
предлог спогодба по поднесување на обвинителен акт	2 лица

И во оваа извештајна година од статистичките податоци се утврдува дека преминувањето на истрагата од истражниот судија во надлежност на јавниот обвинител и овластувањето на јавниот обвинител да раководи со предистражната постапка, се покажа целисходно. Анализите покажуваат дека бројот на спроведени истраги во компарација со бројот на поднесени барања за спроведување истрага во периодот пред декември 2013 година е во констатно опаѓање, ова значи дека јавните обвинители раководејќи ја предистражната постапка со користење на другите институти согласно законот уште во текот на предистражната постапка собираат квалитетни докази, кои овозможуваат носење на мериторни јавнообвинителски одлуки, а истражната постапка се користи во сложени и комплексни предмети.

Податоците на одлуките по вид и број на решени истраги по одделни јавни обвинителства искажани се во следната табела:

Вишо јавно обвинителство	Обвиненија	Наредби за запирање на истрага	Прекартени	Решени на друг начин	Предлог спогодба по поднесен обвинителен акт	Предлог спогодба во истражна постапка
ОЈО ОКК	134	35	8	2	/	10
Скопје	378	61	37	1	2	63
Битола	130	26	10	4	/	17
Штип	207	25	18	10	/	25
Гостивар	206	37	3	66	/	14
Вкупно:	1055	184	76	83	2	85

За истрагите кои се ставени во колоната решени на друг начин, податоците се однесуваат на предмети за кои по спроведената истрага е констатирано дека јавното обвинителство кое ја водело истрагата не е месно или стварно надлежно за конкретниот кривично-правен настан или пак во текот на истрагата се утврдило дека за тој кривично-правен настан претходно е водена постапка, поради што предметите се споени.

4.3.6 Предлог спогодби

Донесувањето на пресуда врз основа на спогодба на јавниот обвинител и осомничениот и оваа година беше предизвик во работењето на јавното обвинителство.

Институтот спогодба помеѓу јавниот обвинител и осомничениот доведува до позитивни решенија во поглед на побрзо решавање на предметите, а со тоа и други погодности во поглед на осомничениот и неговите права. Придобивките од користењето на спогодувањето: намалените трошоци за кривична постапка, ефективна и ефикасна кривична

постапка со кратко времетраење така што целокупната постапка од поднесување на кривична пријава до склучување предлог спогодба просечно завршува за пет месеци, укажуваат на оправданоста на заложбата на Јавното обвинителство се поголем број на предмети да се решаваат на ваков начин.

Овој институт во текот на 2020 година е применет во вкупно 179 случаи, што во однос на 2019 година кога имаше 272 спогодби се забележува намалување за 93 склучени спогодби. Од 179 спогодби 93 случаи се во скратена постапка, 85 случаи во текот на истражната постапка и 2 случаи по поднесен обвинителен акт, односно во фаза на оценка на обвинение.

	Скратена постапка		Истражна постапка		По поднесен обвинителен акт		Вкупно	%
ВЈО Скопје	55		35		2		92	51
ВЈО Битола	14		12		/		26	15
ВЈО Штип	9		10		/		19	11
ВЈО Гостивар	7		15		/		22	12
ОЈО за ГОКК	7		13		/		20	11
Вкупно	92	51%	85	48%	2	1%	179	

Податоците во табелата и оваа извештајна година потврдуваат дека најголем процент на склучени спогодби има на подрачјето на Вишо јавно обвинителство Скопје и тоа 51%.

Во однос пак на кривичните дела за кои се склучуваат предлог спогодбите, состојбата е приближно иста по однос на потпишани спогодби во скратена постапка, односно за кривични дела за кои е запрета казна затвор до пет години и за кривични дела за кои е запрета казна затвор над пет години.

Употребата на институтот спогодба, упатува на тоа дека јавните обвинители во текот на постапката прибавиле квалитетни докази, поради што обвинетите сами или преку своите бранители бараат да се спогодат за казната со јавниот обвинител и не само за кривични дела во кои согласно законот се определува условна осуда или парична казна, туку и за кривични дела за кои согласно законот се определува казна затвор.

4.3.7. Обвиненија

Во 2020 година јавните обвинителства поднеле обвиненија против вкупно 14.361 лица, што е за 5.198 лица повеќе во однос на 9.163 во 2019 година, односно за 5,46% повеќе.

Од вкупниот број на поднесени обвиненија, против 4.667 лица поднесени се обвинителни предлози, против 8.639 лица предлози за казнен налог, против 1.055 лица поднесени се обвинителни акти по спроведена истрага.

4.3.8 Одлуки на судот по поднесените обвиненија

Во 2020 година, надлежни основни судови постапувале по поднесени обвиненија против вкупно 20.140 лица, од кои против 14.361 лица обвиненија се поднесени во извештајната година, а против 5.779 лица што останале непресудени од претходните години.

Во 2020 година јавните обвинители учествувале на вкупно 20.140 одржани главни расправи, од тоа 4.827 главни расправи по обвинителни акти и 15.313 главни расправи по обвинителни предлози, а од страна на надлежни судови биле донесени пресуди против вкупно 13.162 лица, што во однос на 8.280 пресудени во 2019 година е повеќе за 4882 лица.

Податоците за пресуди по вид и број се искажани во следната табела:

Вид на пресуди	Број на лица	Број на лица	Број на лица	Процент на поединечни видови пресуди во однос на вк.број на пресуди за 2019 (13.162)
	2018	2019	2020	2020
Осудителни пресуди	7.978	7.585	12.517	95 %
Ослободителни пресуди	258	281	219	1,7%
Одбивателни пресуди	327	248	242	1,8 %
Запирање по предавање на обвинителниот акт на судот и по повлечено обвинение	91	89	98	0,9%
Мерка на безбедност	86	58	53	0,4 %
Судска опомена	18	19	33	0,2%
Вкупно	8.758	8.280	13.162	100%

Од податоците во табелата може да се заклучи дека од вкупниот број на донесени пресуди, осудителни се против 12.517 лица или 95 % од вкупниот број на пресуди во 2020 година, од тоа казната затвор е изречена против 1.397 лица или 11 %, парична казна против 6.634 лица или 53%, условна осуда против 4.121 лица или 36% и судска опомена против 33 лица или 0,2%.

Во 2020 година од вкупниот број на осудителни пресуди против 12.517 лица, за 2.315 лица донесени се пресуди по основ на признание на вина во текот на главната расправа, согласно на чл.381 од ЗКП.

Изречените кривични санкции по предлог спогодби се искажани во вкупниот број на осудителни пресуди, при што треба да се истакне дека јавното обвинителство настојува да се зголеми бројот на пресудени лица по основ на овие институти, што е и во интерес на обвинетите лица. За таквото постапување значајно е што се скратува времетраењето на постапката и трошоците се намалуваат, а се зголемува ефикасноста.

Од увидот на оваа табела се заклучува дека бројот на осудителни пресуди споредбено со 2019 година кога изнесуваше 7.585 лица во текот на 2020 година се донесени пресуди против 12.517 лица, што е зголемување за 4.932 лица.

На крајот на 2020 година непресудени обвиненија останале против 6.978 лица, што во однос на непресудени 8.672 лица во 2019 година е намалување за 1.694 лица.

Податоци за број на кривични пријави, поднесени обвиненија и донесени пресуди, во последните три години:

Видови одлуки	2018	2019	2020	Разлика 2018/2019	Разлика 2019/2020
Пријавени лица	20.259	19.078	22.717	-1.181	+3.639
Кривични пријави во работа	12.936	15.249	15.671	+2313	+422
Вкупно кривични пријави	33.195	34.324	38.388	+1.129	+4.064
Поднесени обвиненија по истрага	923	1.097	1.055	+174	-42
Предлог за казнен налог	3.449	3.488	8.639	+39	+5.151
Обвинителни предлози	4.316	4.587	4.667	+271	+80
Предлог спогодба во истражна постапка	174	129	85	-45	-44
Предлог спогодба во скратена постапка	168	130	92	-38	-38
Предлог спогодба по поднесен обв. акт	6	13	2	+7	-11
Вкупно обвиненија	8.968	9.444	14.361	+476	+4.917
-Осудителни пресуди	7.978	7.585	12.517	-393	+4.932
Ослободителни пресуди	258	281	219	+23	-62
Одбивателни пресуди	327	248	242	-76	-6
Судски опомени	18	19	33	+1	+14
Вкупно пресуди	8.581	8.133	13.162	-448	+5.029

Други судски одлуки	2018	2019	2020
- Запрени по предавање на обвинителен акт на судот	91	89	98
- Мерки на безбедност	86	58	53

4.3.9 Одземени предмети, конфискација на имот

Во извештајната година на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Битола биле донесени 65 одлуки со кои се одземени предмети кои биле употребени за извршување на кривично дело или настанале од извршување на кривично дело. Најголем број на предмети се одземени од извршување на кривично дело Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 од КЗ, од кривичното дело - Недозволно изработување, држење и тргување со оружје или распрскувачки материи од чл.396 од КЗ, од кривичното дело Тешка кражба од чл.236 од КЗ, од кривичното дело Кражба од чл.235 од КЗ, од кривичното дело Бесправно градење од чл.244-а од КЗ и други кривични дела. Меѓу одземените предмети има наркотична дрога, патнички моторни возила, товарно моторно возило, оружје - пушки и пиштоли, муниција, експлозивни материи, компјутери, мобилни телефони, златен накит, недвижности, бесправно изградени објекти, и друго.

Во извештајната година на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Битола не се донесени пресуди со кои е конфискуван имот.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар во текот на 2020 година врз основа на правосилни пресуда одземени се предмети од извршени кривични дела Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 од КЗ, Незаконит лов од чл.229 од КЗ, Недозволно изработување, држење и тргување со оружје или распрскувачки материи од чл.396 од КЗ, Предизивиковање општа опасност од чл.386 од КЗ и за други кривични дела против здравјето на луѓето и против јавниот ред, како и против правниот сообраќај. Одземени се наркотична дрога, моторцикл, пиштоли, опасно орудије, пушки, патнички моторни возила, алат, дрвна маса, компјутери и др.

Во извештајната година на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар не се донесени пресуди со кои е конфискуван имот.

Во извештајната година на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Штип судовите донеле одлуки со кои се одземени предмети кои биле предмет на извршување на кривично дело или настанале од извршување на кривично дело, во повеќе предмети. Најголем број на предмети потекнуваат од извршување на кривични дела Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 од КЗ, - Недозволно изработување, држење и тргување со оружје или распрскувачки материи од чл.396 од КЗ, Тешка кражба од чл.236 од КЗ, Кражба од чл.235 од КЗ, Фалсификување исправа од чл.378 од КЗ, Овозможување употреба на наркотични дроги до чл.216 од КЗ, Криумчарење од чл.278 од КЗ и други кривични дела. Меѓу одземените предмети има наркотична дрога, алати, оружје - пушки и пиштоли, муниција, експлозивни материи, цигари, мобилни телефони, златен накит, недвижности, бесправно изградени објекти и друго.

Во Вишо јавно обвинителство Штип мерка конфискација е изречена вкупно против 23 лица единствено на подрачјето на Основниот суд Берово и тоа:

-со пресуди на Основниот суд Берово по предлог на ОЈО Берово изречени се конфискации спрема 20 лица за кривично дело - Кражба од чл.235 ст.3 од КЗ на дрвна маса во вкупна противвредност од 936.552,00 денари и

-со пресуда на Основниот суд Берово изречена е конфискација спрема 2 лице за кривично дело Злоупотреба на службената положба и овластување од чл.353 ст.1 при што е конфискувана дрвна маса во противвредност од 26.600,00 денари.

Во Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција по поднесени обвиненија за 2020 година, согласно законските одредби со пресуди се одземени предмети со кои е извршено кривичното дело или произлегуваат од него.

За кривичните дела Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 од КЗ, Учество во странска војска, полиција, паравоени или параполициски формации од чл.322-а од КЗ, Противзаконито посредување од чл.359 од КЗ, Криумчарење мигранти од чл.418-б и Организирање на група и поттикнување на извршување на делата трговија со луѓе, трговија со малолетно лице и криумчарење мигранти од чл.418-в од КЗ од вкупно 97 лица се одземени 54 моторни возила, 24 товарни возила, 2 моторцикли, 133 мобилни телефони, часовници, компјутерска опрема и парични средства - денари, евра, долари, швајцарски франци, турски лири и албански леки.

Во Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција мерка конфискација е изречена вкупно против 3 лица за кривични дела Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори од чл.215 од КЗ, Перење пари и други приноси од казниво дело од чл.273 од КЗ и Криумчарење мигранти од чл.418-б при што се конфискувани парични средства.

4.3.10 Меѓународна правна помош

Во текот на 2020 година на подрачјето Вишото јавно обвинителство Штип биле заведени вкупно 10 предмети со кои била побарана меѓународна правна помош на странски држави од основните јавни обвинителства.

Во Основното јавно обвинителство Радовиш се оформени три предмети, во Основното јавно обвинителство Кочани 5 предмети и во Основното јавно обвинителство Струмица оформени се 2 предмети.

На подрачјето на Вишо јавно обвинителство Битола во текот на 2020 година биле заведени вкупно 18 предмети со кои била побарана меѓународна правна помош на странски држави. Во Основното јавно обвинителство Берово е заведен еден предмет, во Основното јавно обвинителство Кочани се заведени 10 предмети, во Основното јавно обвинителство Радовиш заведени се 5 предмети, во Основното јавно обвинителство Струмица заведени се 2 предмети.

На подрачјето на Вишо јавно обвинителство Гостивар биле заведени вкупно 18 предмети со кои била побарана меѓународна правна помош на странски држави.

Во текот на 2020 година Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција постапувало по 40 предмети и 4 од претходната година, во кои била побарана меѓународна правна помош. Ова обвинителство пратило 12 барања за меѓународна правна помош и постапило во постапка за екстрадиција во 11 случаи.

Во Канцеларијата за врски на Република Северна Македонија со Европавда во 2020 година отворени се 23 предмети за меѓународна правна помош кон Република Северна Македонија, кои што се наведени во искажаните статистички податоци и од јавните обвинителства, од кои предмети 2 се проследување на Европски налог за апсење и 2 предмети се барање за екстрадиција. Другите 19 предмети се проследени замолници за меѓународна правна помош или барања за информација по веќе поднесено претходно

барање. Од Република Северна Македонија регистрирани во системот на Европска правда се 11 предмети од кои 5 се замолници на Основниот кривичен суд Скопје - 3 видеоконференции и 2 достави на покана, 5 замолници за меѓународна правна помош се од Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција и 1 замолница од Основното јавно обвинителство Скопје. Од страна на јавниот обвинител за врски со надлежните органи одржани се три координативни состаноци преку Европска правда.

Преку јавниот обвинител назначен во Европската правосудна мрежа во текот на 2020 година проследени се 8 замолници за меѓународна правна помош, кои што се наведени во искажаните статистички податоци и од јавните обвинителства, кои се однесуваат на проследување на барање заради неговата итноост или барања за информација по веќе претходно поднесена замолница.

Јавното обвинителство на Република Северна Македонија вкупно примило 240 замолници со кои се бара меѓународна правна помош или се бара да се преземе кривичното гонење, кои замолници се доставени на надлежно постапување до основните јавни обвинителства и до други државни органи и институции.

5. ПРАВНИ ЛЕКОВИ

5.1. Редовен правен лек - Жалба

Согласно Законот за кривичната постапка против решенијата на основните јавни обвинители со кои се отфрла кривичната пријава, дозволено е жалба до повисокиот јавен обвинител.

Вишите јавни обвинителства во извештајниот период од 2019 година, постапувале по 2.028 изјавени жалби на оштетените согласно чл.288 ст.5 од ЗКП против решенијата за отфрлање на кривичните пријави. Од вкупниот број на изјавени жалби во 1.420 случаи се потврдени првостепените решенија на основниот јавен обвинител односно 70%, уважени се 494 жалби односно 24%, додека пак 21 жалба се отфрлени како ненавремени односно 1% и 38 жалби односно 2% како недозволености. По 55 жалби до крајот на извештајната година нема одлука односно 3%.

Споредувајќи по подрачјата на четирите виши јавни обвинителства во текот на извештајниот период, по однос на постапувањето по изјавени жалби на отфрлените кривични пријави, состојбата е следна:

	Вкупно	Уважени	Одбиени	Недозволености	Ненавремени	Нерешени
За подрачје на ВЈО Скопје	982	228	727	23	4	/
За подрачје на ВЈО Битола	506	109	335	5	2	55
За подрачје на ВЈО Штип	317	95	202	8	12	/
За подрачје на ВЈО Гостивар	223	62	156	2	3	/
Вкупно	2.028	494	1.420	38	21	55

Од табеларниот преглед се заклучува дека во поголем број жалбите се одбиени. Процентот на уважени жалби варира, па така Вишото јавно обвинителство Скопје во 23,2% одлучило да се уважи жалбата, Вишото јавно обвинителство Битола во 21,5%, Вишото јавно обвинителство Штип во 29,9 % и Вишото јавно обвинителство Гостивар во 27,8% одлучило да се уважат жалбите против одлуките на пониските обвинителства.

Вишите јавни обвинителства во 2020 година постапувале по жалби на првостепените пресуди против вкупно 4.485 изјавени жалби што споредбено со 2019 година, кога постапувале по 4.523 изјавени жалби, во извештајниот период од 2020 година има намалување за 38 изјавени жалби.

Од вкупниот број на поднесени 4.485 жалби против првостепени пресуди, по кои постапуваат вишите јавни обвинителства, 1.181 жалби изјавиле основните јавни обвинители или 32,7%, додека пак обвинетите изјавиле 3.139 жалби или 64,3%.

Оштетените изјавиле жалби против 165 првостепени пресуди, односно во 2,8%.

Од вкупната бројка 4.485 изјавени жалби, вишите јавни обвинители предложиле да се уважат 1.151 изјавени жалби, 26 изјавени жалби делумно да се уважат и 3.126 жалби да се одбијат, додека пак на 63 изјавени жалби не е даден предлог, на 49 изјавени жалби јавниот обвинител се откажал од жалба, а се отфрлени 70 жалби како ненавремени или недозволени.

Вишите јавни обвинителства во жалбена постапка постапиле по следните предмети:

- Вишо јавно обвинителство Скопје

Во текот на 2020 година Вишото јавно обвинителство Скопје постапувало по 2.358 изјавени жалби, против одлуките на првостепените судови. Од вкупниот број на жалби 481 се изјавени од основните јавни обвинителства, 1.769 жалби изјавиле обвинетите, додека 108 жалби се од оштетените.

Изјавени жалби		
Јавен обвинител	Обвинет	Оштетен
481	1.769	108

Вишите јавни обвинители во Скопје во 1.472 случаи дале предлог по обвинителен акт односно во редовна жалбена постапка, додека пак во 886 случаи по обвинителен предлог односно во скратена постапка.

Предлози на јавен обвинител по изјавените жалби	
По обвинителен акт	По обвинителен предлог
1.472	886

Од вкупната бројка на дадените предлози во редовна жалбена постапка против првостепената пресуда вишите јавни обвинители во Скопје, во 446 предмети предложиле жалбата да се уважи, во 10 делумно да се уважат, во 1.807 да се одбие, во 3 случаи да се отфрли, а во 44 случаи не е даден предлог.

Број и структура на дадените предлози		
Да се уважи	Делумно да се уважи	Да се одбие
446	10	1.807

Во текот на 2020 година вишите јавни обвинители во 48 случаи се откажале од изјавените жалби на основните јавни обвинители.

Имајќи го предвид предлогот на вишиот јавен обвинител, одлуката на судот во 1.273 случаи била идентична со предлогот на вишиот јавен обвинител.

Бројот на жалбите од кои се откажал јавниот обвинител спореден со вкупниот број на поднесени жалби од страна на основните јавни обвинителства е незначителен што зборува во прилог дека основните јавни обвинителства во најголем број случаи поднеле основани жалби.

За причините поради кои вишиот јавен обвинител се откажал од жалбите поднесени од страна на основните јавни обвинителства, тие со службена белешка се известувани.

Во текот на 2020 година јавните обвинители во Вишото јавно обвинителство Скопје учествувале на 345 јавни седници и на 915 нејавни седници одржани пред Апелациониот суд.

Споредбено со претходниот период од 2019 година кога јавниот обвинител од Вишото јавно обвинителство во Скопје учествувал на 564 седници и на 1.298 нејавни седници, се воочува намалување на учество на јавните седници.

Во извештајната 2020 година ВЈО Скопје поднела една иницијатива за барање за заштита на законитост.

- Вишо јавно обвинителство Битола

Во текот на 2020 година во Вишото јавно обвинителство Битола биле изјавени вкупно 875 жалби против првостепените пресуди.

Од 875 изјавени жалби најголем број се изјавени од обвинетите и тоа 638 жалби, од основните јавни обвинители изјавени се 222, а од оштетените се изјавени 15 жалби.

Изјавени жалби			
Јавен обвинител	Обвинети	Оштетени	Вкупно
222	638	15	875

Споредбено со 2019 година, вкупната бројка на изјавени жалби е намалена од 1005 на 875 жалби.

Во однос на претходната 2019 година кога обвинителите вложиле 282 жалби оваа бројка е намалена за 60 изјавени жалби на основните јавни обвинители, додека пак во поглед на жалбите од обвинетите кога во 2019 година таа бројка изнесувала 702 во текот на

извештајната 2020 година изнесува 638 или намалување за 64 жалби, изјавените 21 жалби од оштетените во 2019 година, во 2020 година се намалува на 15 изјавени жалби.

Од вкупно изјавените 875 жалби, јавниот обвинител предложил 606 жалби да се одбијат како неосновани, во 242 случаи да се уважат жалбите, додека пак во 7 случаи делумно да се уважат, да се отфрлат како недозволени или неблагоприятни во 14 случаи, а во 6 случаи не е даден предлог.

Број и структура на дадените предлози		
Да се уважи	Делумно да се уважи	Да се одбие
242	7	606

Во текот на 2020 година јавниот обвинител учествувал во 42 јавни седници пред судот, додека пак дал предлог на нејавна седница по 551 изјавени жалби.

Споредбено со 2019 година кога јавниот обвинител учествувал на 37 јавни седници, во оваа бројка бележи мало зголемување, додека пак во поглед на нејавните седници во 2019 година учествувал на 602, а во текот на 2020 година на 51 седници помалку.

Во текот на 2020 година, Вишиот јавен обвинител во 408 случаи дал предлог по обвинителен акт, а во 467 по обвинителен предлог.

Предлози на јавен обвинител по изјавените жалби	
По обвинителен акт	По обвинителен предлог
408	467

Во текот на 2020 година од страна на Вишо јавно обвинителство Битола е поднесена една иницијатива за подигање Барање за заштита на законитоста која не е уважена.

- Вишо јавно обвинителство Штип

Во 2020 Вишото јавно обвинителство Штип постапувало по 499 изјавени жалби.

Најголем број на жалби биле изјавени од страна на обвинетите 350, основните обвинители изјавиле жалби против 142 првостепени пресуди, а оштетените изјавиле вкупно 7 жалби против пресудите.

Споредбено со 2019 година, вкупната бројка на изјавени жалби која изнесуваше 663, во текот на извештајната 2020 година, оваа бројка е намалена за 164 изјавени жалби.

Изјавени жалби			
Јавен обвинител	Обвинети	Оштетени	Вкупно
142	350	7	499

Во текот на извештајниот период Вишото јавно обвинителство Штип нема случај

во кој се откажало од жалба.

Од вкупните 499 изјавени жалби, Вишото јавно обвинителство Штип во 147 случаи дало предлог да се уважи жалбата, во 323 случаи предлог жалбата да се одбие, во 7 случаи даден е предлог за делумно уважување на жалбата, додека пак во 13 случаи јавниот обвинител не се произнесол со предлог, а во 9 случаи дал предлог жалбата да се отфрли како ненавремена или недозволена.

Број и структура на дадените предлози		
Да се уважи	Делумно да се уважи	Да се одбие
147	7	323

Вишиот јавен обвинител од Штип учествувал на 56 јавни седници пред второстепениот суд. Оваа бројка се разликува од 2019 година, кога учествувал на 77 јавни седници, така што споредбено намалено е учеството за 21 јавни седници.

Вишото јавно обвинителство Штип во текот на извештајниот период во 201 случаи постапувало по обвинителни акти, а во 298 случаи дало предлог по обвинителни предлози.

Предлози на јавен обвинител по изјавените жалби	
По обвинителен акт	По обвинителен предлог
201	298

Апелациониот суд 412 предлози на јавниот обвинител ги прифатил, а 45 предлози не се прифатени, односно одлучено е поинаку од предлогот на Вишиот јавен обвинител во Штип.

Вишото јавно обвинителство Штип во извештајниот период поднело една иницијатива за подигање барање за заштита на законитоста до Јавно обвинителство на Република Македонија.

- Вишо јавно обвинителство Гостивар

Во текот на извештајниот период Вишото јавно обвинителство Гостивар постапувало по 753 изјавени жалби од кои 336 биле изјавени од јавниот обвинител, 382 од обвинетите, а во 35 случаи жалба изјавиле оштетените.

Споредбено со 2019 година кога Вишото јавно обвинителство Гостивар постапувало по 772 изјавени жалби, во текот на извештајната година оваа бројка е намалена за 21 случаи на изјавени жалби.

Изјавени жалби			
Јавен обвинител	Обвинети	Оштетени	Вкупно
336	382	35	753

Од вкупно 753 жалби поднесени против првостепените одлуки, во 459 случаи тие се однесувале на пресуди донесени по обвинителни предлози, а во 294 по обвинителни акти.

Предлози на јавен обвинител по изјавените жалби	
По обвинителен акт	По обвинителен предлог
294	459

По 316 изјавени жалби е даден предлог жалбата да се уважи, по 390 даден е предлог да се одбијат жалбите, по 2 изјавена жалба даден е предлог за нивно делумно уважување, во 49 случаи е предложено отфрлање на жалбата како ненавремена или недозволена, а во 1 случаи не е даден предлог. Во еден случај јавниот обвинител се откажал од жалба.

Број и структура на дадените предлози		
Да се уважи	Делумно да се уважи	Да се одбие
316	2	390

Одлуките на Апелациониот суд во Гостивар биле идентични со предлозите на Вишото обвинителство во 417 случаи од решените, а во 223 одлуките биле поинакви од дадениот предлог на јавниот обвинител.

Јавните обвинители на Вишото јавно обвинителство во Гостивар учествувале на 133 јавни и 507 нејавни седници пред советите на Апелациониот суд Гостивар.

Вишото јавно обвинителство во Гостивар во текот на извештајниот период нема иницијативи до Јавно обвинителство на Република Северна Македонија за барање на заштита на законитоста.

5.2 Вонредни правни лекови

а) Во кривична постапка

Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, во текот на 2019 година, примило 261 иницијативи за подигање барање за заштита на законитост.

Од вкупно 261 иницијативи, примени во 2020 година, 209 иницијативи се однесуваат на кривичната постапка и 38 на прекршочната постапка.

Од поднесените иницијативи до Јавното обвинителство на Република Северна Македонија 112 останале во работа на крајот на извештајниот период.

Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, во текот на извештајниот период решило 149 иницијативи, прифатило 11 иницијативи по кои е поднесено барање за заштита на законитоста пред Врховниот суд на Република Северна Македонија, од кои 8 барања се однесува на кривични предмети, додека пак 3 барања се однесуваат на прекршочни предмети.

Јавното обвинителство на Република Северна Македонија не прифатило 137 иницијативи, од кои 111 предмети биле од кривични а 35 иницијативи од прекршочни предмети.

Од поднесените барања во Врховниот суд на Република Северна Македонија, непресудени во извештајниот период останале 11 поднесени барања за заштита на законитоста и тоа 8 од кривична област и 3 од прекршочната област.

Во 2020 година, јавните обвинители во Јавното обвинителство на Република Северна Македонија учествувале на јавни седници пред Врховниот суд во жалбена постапка по обжалени пресуди на второстепениот суд како и по обжалени решенија за определена мерка за обезбедување.

Јавното обвинителство на Република Северна Македонија во извештајната година постапувало и по 139 предмети по Барање за вонредно преиспитување на правосилна судска пресуда, по 11 предмети по наведеното барање од предмети од организиран криминал, а по 21 предмети по барање за вонредно ублажување на казната, 97 предмети по жалба на второстепената пресуда или решение. По сите овие барања Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, се произнело со дадени образложени одговори.

б) Управно-судска и управна постапка

Според Законот за управните спорови, Јавниот обвинител на Република Северна Македонија има овластување пред Врховниот суд на Република Северна Македонија да поднесе барање за заштита на законитоста против одлука на Управниот суд донесена по тужба за повторување на постапката.

Во извештајната 2019 година примени се вкупно 25 иницијативи за подигање на Барање за заштита на законитоста. Од нив 18 се одбиени, 2 се на работа кај јавен обвинител, а 5 кај други органи.

Во текот на извештајниот период Јавниот обвинител на Република Северна Македонија нема поднесено барање за заштита на законитоста од Управно судска постапка.

Во управната постапка, според Законот за општата управна постапка, Јавниот обвинител е овластен да вложи вонредни правни лекови, и тоа: да поднесе барање за заштита на законитоста, барање за поништување и укинување по право на надзор, како и да предлага огласување на решение за ништовно.

XI. СТРУКТУРА НА КРИМИНАЛИТЕТОТ

Во овој дел од Извештајот ќе бидат изнесени податоци за обемот на криминалитетот спрема структурата на кривичните дела по поодделни глави од Кривичниот законик, со споредбена анализа со податоците од 2019 година.

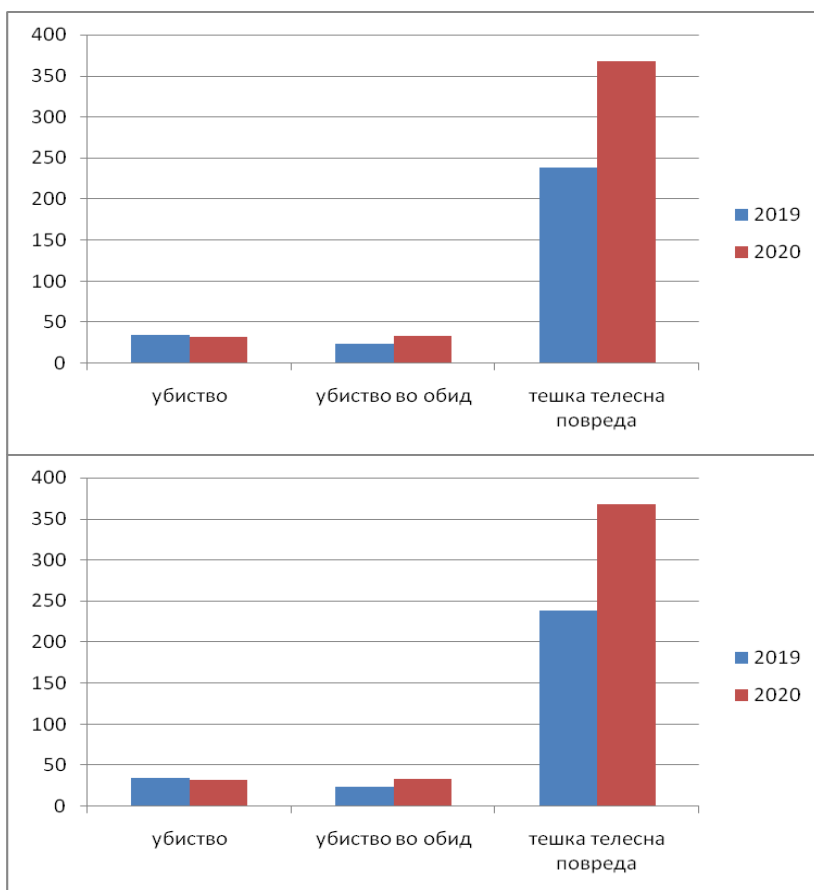
Од изложената структура на кривични дела извршени во текот на 2020 година споредбено со 2019 година, може да се заклучи дека оваа година заради состојбата со Ковид – 19 има најголем број на сторители кои извршиле кривични дела против здравјето на луѓето-6.585 лица. Потоа следат сторители кои извршиле кривични дела против имотот - 4.971 лица и кривични дела против безбедноста на јавниот сообраќај извршиле - 2.724 лица.

Ваквите податоци укажуваат на потребата од пронаоѓање на системско решение за превентивно делување на овие видови на криминал, од кој едниот носи со себе материјална штета на поединците и нарушување на приватноста, а вториот вид на криминал со себе носи се поголем број на човечки жртви.

1. Движењето на криминалот по поедини карактеристични кривични дела

По однос на извршените кривични дела, во текот на 2020 година кај некои кривични дела има намалување, кај други зголемување на бројот, така што анализата на овие податоци дава увид во општествените состојби и насоката во која се движи криминалитетот.

Во однос на кривичните дела од Глава XIV од КЗ – Кривични дела против животот и телото во текот на 2020 година во однос на 2019 година нема значителни отстапувања. Вкупниот бројот на сторители за овој вид на кривични дела е незначително зголемен во 2020 година, кога се извршени 66 убиства (32 убиства и 34 кои биле во обид), за разлика од извршени 59 убиства (35 извршени и 24 во обид) во 2019 година, со тоа што има зголемување кај бројот на убиствата кои останале во обид. Од Глава XIV, забележително е зголемување на бројот на извршено кривично дело – Тешка телесна повреда од член 131 од КЗ. Па така, во 2019 година за ова кривично дело се гонеле 238 лица, за разлика од 268 лица по кои се постапувало во 2020 година.

Од друга страна, значајно е да се истакне мало намалувањето на бројот на лица кои ги извршиле од Глава XX – Кривични дела против бракот и семејството кривично дело - Точење алкохол на малолетници од член 204 од КЗ. За разлика од 2019 година кога за ова дело се гонеле 36 лица, во 2020 година имало предмети против 32 лица. Со тоа, се евидентира пад на извршувањето на ова кривично дело, што укажува дека се заострени контролите од надлежните органи, а во насока на превенирање на натамошното точење алкохол на малолетници.

За потенцирање е и зголемувањето на бројот на сторители по кои се постапувало во 2020 година, за сторено кривично дело од Глава XXI Кривични дела против здравјето на луѓето – Непостапување според здравствените прописи за време на епидемија од член 206 од КЗ. Во извештајната година бројот на сторители од оваа глава од Кривичниот законик е 6.585 сторители, што претставува енормно зголемување во однос на 2019 година.

Ефикасноста во постапувањето на обвинителствата во кривичните дела од областа на корупцијата и нејзино сузбивање и превенирање се забележува и во постапките кои во текот на 2020 година се водени за кривичното дело – Злоупотреба на службена положба и овластување од член 353, од Глава XXX – Кривични дела против службената должност. Евидентно е намалувањето на бројот на лица против кои е поведена постапка во 2020 кога се опфатени вкупно 1298 лица за разлика од 2019 година кога за ова кривично дело се постапувало против 1674 лица.

За движењето на криминалот по поедини карактеристични кривични дела кои се појавуваат во поголем обем во структурата на кривичните дела во 2020 година, во споредба со 2019 година, се дава следниот преглед:

КРИВИЧНО ДЕЛО	пријавени лица		обвиненија		пресуди	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Глава XIV од КЗ - Кривични дела против животот и телото						
- Убиство чл.123 ст.1	22	21	19	18	15	22
- Убиство чл.123 ст.2	13	8	11	7	9	5
- Убиство во обид	24	34	12	10	28	7
- Тешка телесна повреда чл.131	238	268	123	149	128	121
Глава XV од КЗ- Кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот						
-Противправно лишување од слобода чл.140	52	32	16	19	18	12
-Грабнување чл.141	13	5	6	7	4	1
Глава XIX од КЗ - Кривични дела против половата слобода и половиот морал						
-Силување чл.186	28	48	13	16	20	11
-Полов напад врз дете чл.188	20	43	12	25	11	6
Глава XX од КЗ - Кривични дела против бракот семејството и младината						
Точење алкохол на малолетници чл.204 од КЗ	36	32	24	20	8	27
Глава XXI од КЗ -						

Кривични дела против здравјето на луѓето						
-Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори - чл.215	897	792	537	524	353	373
Глава XXIII од КЗ-Кривични дела против имотот						
-Кражба чл.235 став 1	1421	1156	1064	995	826	887
-Тешка кражба чл.236	1525	1261	1162	1071	994	906
-Разбојништво чл.237	159	113	104	63	69	55
-Изнуда чл. 258	29	39	8	/	4	3
Глава XXV од КЗ - Кривични дела против јавните финансии, платниот промет и стопанство						
- Фалсификување пари чл.268	18	21	22	10	8	14
- Криумчарење чл.278	36	12	20	10	12	6
- Даночно затајување чл.279	241	243	49	60	57	37
Глава XXVII од КЗ - Кривични дела против безбедноста на јавниот сообраќај						
- Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот чл.300	511	523	321	342	290	292
Глава XXX од КЗ - Кривични дела против службената должност						
- Злоупотреба на службената положба и овластување чл.353	1674	1298	271	140	80	144
- Примање поткуп чл.357	12	4	7	5	7	6
-Фалсификување службена исправа чл.361	29	25	2	5	4	2
Глава XXXI од КЗ - Кривични дела против правосудството						

- Неизвршување на судска одлука чл.377	65	64	32	40	26	25
Глава XXXII од КЗ - Кривични дела против правниот сообраќај						
-Фалсификување исправа чл.378	685	404	279	346	219	191
Глава XXXIII од КЗ - Кривични дела против јавниот ред						
-Спречување службено лице во вршење службено дејствие чл.382	119	150	83	131	75	111
- Насилство чл.386	729	732	366	408	265	288
-Недозволено изработување, држење и тргување со оружје или распрскувачки материји чл.396	172	175	87	90	133	84

2.Кривични дела од корупција

Препознавајќи ја важноста од посебно излагање се податоците поврзани со дела од корупција, во извештајот посебно се презентираат податоците за 2020 година за овие дела.

Под корупција во најширок поим се подразбира искористување на дадените овластувања за приватни цели. Меѓутоа, корупцијата како недостаток на интегритет во постапувањето има и други битни карактеристики преку кои се одвива. Иако, во јавноста корупцијата најчесто се поистоветува со поткуп, директен или индиректен или со злоупотреба на службената положба и овластување, во продолжение се наведуваат кривичните дела од Кривичниот законик кои може да бидат извршени со корупција. Ова значи дека секое извршување од овие дела не претставува само за себе коруптивно дело, туку во зависност од позицијата на обвинетиот, начин на извршување, мотивот на извршување и штетата, може да се карактеризира како коруптивно дело.

Кривични дела од Кривичниот законик кои може да бидат извршени со корупција:

- Злоупотреба на службената положба и овластување од чл.353 од Кривичниот законик
- Злоупотреба на службената положба и овластување (в.в. јавни набавки) од чл.353 ст.5 од Кривичниот законик
 - Несовесно работење во службата од чл.353-в од Кривичниот законик
 - Проневера во службата од чл.354 од Кривичниот законик
 - Измама во службата од чл.355 од Кривичниот законик
 - Послужување во службата од чл.356 од Кривичниот законик
 - Примање поткуп од чл.357 од Кривичниот законик

- Давање поткуп од чл.358 од Кривичниот законик
- Давање награда за противзаконито влијание од чл.358-а од Кривичниот законик
- Примање награда за противзаконито влијание од чл.359 од Кривичниот законик
- Противправно стекнување и прикривање имот од чл.359-а од Кривичниот законик
- Повреда на избирачкото право од чл.159 од Кривичниот законик
- Повреда на слободата на определување на избирачите од чл.160 ст.1 и 2 од

Кривичниот законик

- Поткуп при избори и гласање од чл.162 од Кривичниот законик
- Повреда на тајноста на гласањето од чл.163 ст.1 и 2 од Кривичниот законик
- Уништување на изборен материјал од чл.164 ст.1 и 2 од Кривичниот законик
- Изборна измама од чл.165 од Кривичниот законик
- Неовластено примање подароци од чл.253 од Кривичниот законик
- Неовластено давање на подароци од чл.253-а од Кривичниот законик
- Злоупотреба на постапката за стечај од чл.256 ст.2 од Кривичниот законик
- Бесправно градење од чл.244-а ст.4 од Кривичниот законик
- Измама при работењето со хартии од вредности и удели од чл.275 ст.1,2 и 3 од

Кривичниот законик

• Несовесно постапување на овластен ревизор од чл.275-б ст.1, 2 и 3 од Кривичниот законик

• Злоупотреба на постапката за јавен повик, доделување на договор за јавна набавка или јавно-приватно партнерство од чл.275-в од Кривичниот законик

• Незаконито постапување на овластен проценувач од чл.275-г од Кривичниот законик

• Злоупотреба при случување на договор меѓу заинтересирани страни од чл.275-г од Кривичниот законик

• Повреда на рамноправноста во вршењето на стопанска дејност од чл.282 од Кривичниот законик

• Спречување, ограничување или нарушување на конкуренција од чл.283 од Кривичниот законик

• Нелојална конкуренција во работи на надворешно-трговскиот промет од чл.284 ст.1 и 2 од Кривичниот законик

• Злоупотреба на овластување во стопанството од чл.287 од Кривичниот законик

• Одавање службена тајна од чл.360 ст.1 и 2 од Кривичниот законик

• Фалсификување службена исправа од чл.361 од Кривичниот законик

• Злоупотреба на државна, службена или воена тајна од чл.360-а од Кривичниот законик

Овие кривични дела не се во исклучива надлежност на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, односно поголемиот дел од кривичните дела се во надлежност на основните јавни обвинителства.

Заради појасно излагање на податоците, во овој дел од извештајот ќе ги презентираме податоците за 2020 година поврзани со коруптивни кривични дела кои се во надлежност на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, но и оние кои се во надлежност на основните јавни обвинителства.

Во подрачјето на **Вишото јавно обвинителство Скопје** во текот на извештајната 2020 година за кривичните дела од Глава XXX од Кривичниот законик - Кривични дела против службената должност се постапувало по вкупно 2.056 пријавено лице од кои 742 пријавени лица во тековната година и 1.314 пренесени од претходната година. Од основните обвинителства се донесени решенија за отфрлање на кривични пријави против 540 пријавени лица, бил поднесен обвинителен предлог против 37 лица, предлог спогодба во скратена постапка против 1 лице за кои е донесена пресуда со предлог спогодба во скратена постапка,

обвинителен акт против 20 лице, предлог за казнен налог против 8 лица и наредба за спроведување на истрага против 18 лица. Донесени се осудителни пресуди против 36 лица, пресуда врз основа на признание на вина против 6 лица, ослободителни пресуди против 3 лица и одбивателни пресуди против 3 лица. Мерката притвор била определена према 10 лица.

За кривично дело - Примање поткуп од чл.357 од КЗ основните јавни обвинителства од ова подрачје во 2020 година постапувале по кривична пријава против едно пријавено лице, а од претходниот период нема нерешени пријави.

На подрачјето на Вишото јавно обвинителство Скопје во текот на извештајната 2020 година за кривичните дела од Глава XVI од Кривичниот законик - Кривични дела против изборите и гласањето биле поднесени пријави против 20 лица од кои новопримени се 19, а нерешени од поранешен период за едно лице. Отфрлени се пријави за 11 лица. Во извештајниот период нема поднесен обвинителен акт, а донесена е осудителна пресуда за 2 лица.

Во подрачјето на **Вишото јавно обвинителство Гостивар** во текот на извештајната 2020 година за кривичните дела од Глава XXX од Кривичниот законик - Кривични дела против службената должност биле поднесени кривични пријави вкупно против 771 лице, од кои новопримени за 244 лица и од претходните години против 527 лица. Во однос на претходната 2019 година кога во работа биле примени кривични пријави против 692 лица, се забележува зголемување за 79 лица или 10,25%. Против 164 лица кривичните пријави се отфрлени, против 14 лица поднесени се обвинителни предлози, против 7 лица обвинителни акти, против 7 лица предлог за казнен налог и против 162 лица кривичните пријави се решени на друг начин. По поднесените обвиненија судот донел 19 осудителни пресуди, со кои на едно лице му изрекол казна затвор, на 7 лица им изрекол парична казна, а на 11 лица условна осуда. Донесени се и 3 ослободителни пресуди. Јавниот обвинител вложил жалби против пресуди за 8 лица, од кои 4 поради одлуката за кривичната санкција и 4 поради други причини. Од вкупно поднесените кривични пријави од главата на кривични дела против службената должност за кривично дело Злоупотреба на службената положба и овластување од чл.353 од КЗ, поднесени се кривични пријави против вкупно 664 лица од кои 203 се новопримени и 461 од порано. Против 147 лица кривичните пријави се отфрлени, против 5 лица поднесени се обвинителни акти, за 13 лица обвинителни предлози, против 3 лица е поднесен предлог за казнен налог, и за 124 лица се решени на друг начин. Донесени се 8 осудителни пресуди при што биле изречени 8 условни осуди, а донесени се и 2 ослободителни пресуди. Поднесени се вкупно 7 жалби од кои 3 поради кривична санкција и 4 поради други причини.

За кривичните дела од Глава XVI од Кривичниот законик - Кривични дела против изборите и гласањето на подрачјето на ова обвинителство биле поднесени пријави против 10 лица и против 11 лица кои останале нерешени од претходниот период.

На подрачјето на **Вишото јавно обвинителство Битола** во текот на извештајната 2020 година за кривичните дела од Глава XXX од Кривичниот законик - Кривични дела против службената должност биле поднесени кривични пријави вкупно против 311 лице или за 32 лица помалку во однос на 2019 година. За овие кривични дела биле поднесени обвиненија за 36 лица.

За кривичните дела од Глава XVI од Кривичниот законик - Кривични дела против изборите и гласањето биле поднесени пријави против 3 лица, а се постапувало по кривични пријави против 1 лице од претходниот период. Нема отфрлени кривичните пријави, против 2 лица донесена се наредба за спроведување на истрага, а обвинителен акт е подигнат за 1 лице.

До основните јавни обвинителства од подрачјето на **Вишото јавно обвинителство Штип** во текот на извештајната 2020 година за кривичните дела од Глава XXX од Кривичниот законик - Кривични дела против службената должност биле поднесени кривични пријави вкупно против 228 лица, а се постапувало и по кривични пријави против 101 лице од претходниот период. Кривичните пријави се отфрлени против 203 лица, против 31 лице поднесени се обвинителни предлози, против 10 лица поднесен е предлог за казнен налог, против 20 лица донесени се наредби за спроведување на истрага. Се постапувало по незавршени истраги од претходниот период против 7 лица. По завршената истрага против 11 лица поднесени се обвинителни акти. За 5 лица има донесено наредба за запирање на истрагата и за 1 лице наредба за прекинување на истрагата. За овие кривични дела биле донесени осудителни пресуди против 34 лица, на 6 лица им била изречена казна затвор, на 28 лица условна осуда и на 10 лица парична казна. За 11 лица е донесена пресуда со признание на вина. За 7 лица се донесени ослободителни пресуди и одбивателни за 1 лице. Само за кривично дело злоупотреба на службената положба и овластување од чл.353 од КЗ биле пријавени 136 лица, а се постапувало и по кривични пријави против 83 лица од претходниот период. Кривичните пријави се отфрлени против 119 лица за ова кривично дело, против 19 лица се поднесени обвинителни предлози, против 2 лица предлог за казнен налог, против 17 лица донесени се наредби за спроведување истрага. По завршената истрага против 8 лица поднесени се обвинителни акти. За 5 лица има донесено наредба за запирање на истрагата. За ова кривично дело донесени се осудителни пресуди против 28 лица, од кои на 25 лица им е изречена условна осуда и на 3 лица парична казна, за 7 лица донесени се ослободителни пресуди, а за 1 лице обвинението е одбиено. За кривично дело Примање поткуп од чл.357 од КЗ во извештајната година има поднесено кривична пријава за 1 лице, против 1 лице донесена е наредба за спроведување истрага и по завршена истрага за 1 лице поднесен е обвинителен акт.

За кривичните дела од Глава XVI од Кривичниот законик - Кривични дела против изборите и гласањето на подрачјето на ова обвинителство биле поднесени пријави против 5 лица. Против 3 лица донесено е решение за отфрлање на кривичната пријава, против 1 лице поднесен е обвинителен предлог, против 1 лице донесена е наредба за спроведување истрага и по завршена истрага за 1 лице поднесен е обвинителен акт.

Во **Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција** во текот на извештајната 2020 година за кривичните дела од Глава XXX од Кривичниот законик - Кривични дела против службената должност биле поднесени кривични пријави вкупно против 107 лица, а се постапувало и по кривични пријави против 178 лица од претходниот период. Кривичните пријави се отфрлени против 27 лица, против 1 лице поднесен е обвинителен предлог, против 37 лица донесени се наредби за спроведување на истрага. Се постапувало по незавршени истраги од претходниот период против 115 лица. По завршената истрага против 21 лице поднесени се обвинителни акти. За 37 лица има донесено наредба за запирање на истрагата и за 39 лица е решено на друг начин. За овие кривични дела биле донесени осудителни пресуди против 71 лица, на 22 лица им била изречена казна затвор и на 49 лица условна осуда. За 6 лица е донесена пресуда со признание на вина. За 18 лица се донесени ослободителни пресуди и одбивателни за 2 лица.

За кривичното дело Злоупотреба на службената положба и овластување од чл.353 ст.5 од КЗ вкупно во работа биле кривични пријави против 242 лица, од кои 158 лица пријавени во претходните години. За ова кривично дело за 27 лица е поднесено барање за прибирање претходни информации, за 27 лица е донесена наредба за финасиско вештачење, за 25 лица донесено е решение за отфрлање на кривичната пријава. Донесени наредби за спроведување истражна постапка против 35 лица, а се постапувало и по истраги кои останале незавршени од претходната година против 89 лица, или вкупно за ова дело се спроведувала

истражна постапка за 124 лица. Обвинителни акти по завршена истрага се поднесени против 8 лица, а за 13 лица со наредба е запрена истрагата, а за 1 лице е решена на друг начин. Истрагата останала незавршена за 67 лица на крајот на 2020 година. Донесени се осудителни пресуди против 67 лица, за 5 лица донесена е ослободителна пресуда и за 2 лица донесена е одбивателна пресуда.

За кривично дело Примање поткуп од чл.357 од КЗ во ова обвинителство во текот на 2020 година вкупно во работа биле кривични пријави против 2 лица од претходен период. По обвиненија од претходни години донесени се осудителни пресуди за 3 лица и ослободителни пресуди за 12 лица.

Од изнесените податоци се заклучува неселективниот пристап на јавното обвинителство во борбата против корупцијата и препознавајќи ја штетата од овие дела кои се нанесува на целокупното општество и во натамошната работа ќе продолжи посветено да ги гони сторителите на кривичните дела.

3.Предмети од Одделението за истражување и гонење на кривични дела сторени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција

Во рамките на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција е формирано специјализирано Одделение за истражување и гонење на кривични дела сторени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција, кое започна да функционира од 01.12.2018 година. Ова одделение во 2020 година по предмети од КО – ПС постапуваше против 193 лица, од кои 46 лица од претходната 2019 година. Јавнообвинителска одлука е донесена за 131 лице или 67,88%, додека за 62 лица или 32,12% не е донесена конечна јавнообвинителска одлука.

Според структурата на подносителите на кривични пријави подносител за 44 лица било Министерството за внатрешни работи или 30,77%, за 66 пријавата била презаведена од РО во КО уписник или 46,15%, за 24 лица се доставени кривични пријави од други јавни обвинителства на надлежност или 16,78%, од Основен кривичен суд за 5 лица или 3,50%, од граѓани за 1 лице или 0,70%, од Народен правобраниел за 2 лица или 1,40% и за 1 лице или 0,70% подносител е правно лице.

Од донесените одлуки обвинителен акт/предлог е поднесен за 27 лица, предлог за издавање казнен налог за 12 лица, решение за одлагање на кривичното гонење за 1 лице, доставени на надлежност се кривични пријави за 13 лица, барање за решавање на судир на надлежност за 5 лица и отфрлени се кривични пријави за 70 лица.

Наредба за спроведување истрага е донесена против 6 лица. Мерката притвор е определена за 3 лица, а за 2 лица е определена мерка куќен притвор.

Од поднесените обвиненија против 42 лица донесени се пресуди за 27 лица, од кои за 5 лица врз основа на признание на вина и за 3 лица врз основа на предлог-спогодба, а непресудени останале обвиненијата против 24 лица. Донесените пресуди се осудителни за 24 лица и тоа казна затвор за 4 лица и условна осуда за 19 лица и ослободителни за 4 лица.

Кривични дела кои најчесто се сторени од страна на лицата со полициски овластувања и припадници на затворската полиција се Малтретирање во вршење на службата од чл.143 од КЗ, Тешка телесна повреда од чл.131 од КЗ, Противправно лишување од слобода од чл.140 од КЗ, Мачење и друго сурово, нечовечно или понижувачко постапување и казнување од чл.142 од КЗ и Злоупотреба на службената положба и овластување од чл.353 од КЗ. Опфатени се и кривичните дела Насилство од чл.386 од КЗ,

Тешки дела против општата сигурност од чл.292 вв чл.288 од КЗ, Примање поткуп од чл.357 од КЗ, Несовесно работење во службата од чл.353-в од КЗ.

По предмети од РО- ПС ова специјализирано одделение постапуваше по пријави за 340 лица од кои за 332 лица со полициски овластувања и за 8 лица припадници на затворската полиција. Во текот на 2020 година е постапувано и за 91 лице од претходната година, со што вкупниот број на лица е 431. Со јавнообвинителска одлука се заврпени 159 предмети или 69,43%, додека во работа останале 70 предмети или 30,57%.

4. Предмети од Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите заведени во Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција

Во 2020 година во уписникот на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција заведени се 4 предмети против вкупно 28 лица на Јавното обвинителство за гонење на кривични дела поврзани и кои произлегуваат од содржината на незаконското следење на комуникациите по кои е донесена наредба за спроведување истрага за 8 лица, обвинителен предлог за 1 лице, решение за отфрлање на кривичната пријава за 2 лица, а за 17 лица се води предистражна постапка.

Од претходната 2019 година останала недовршена истрага за 90 лица, што значи дека во извештајната 2020 година се работело на истражни постапки против 98 лица. По завршени истражни постапки поднесени се обвинителни акти за 13 лица, донесени се наредби за запирање на истрага за 8 лица, а истрагата е во тек за 77 лица.

По подигнати обвиненија првостепени пресуди се донесени за 4 лица од кои за едно лице врз основа на признание на вина и му е изречена условна осуда, а за 3 лица изречена е казна затвор.

Во однос на структурата на кривичните дела станува збор за Перење пари и други приноси од казниво дело од чл.273 од КЗ, Злоупотреба на службената положба и овластување од чл.353 од КЗ и Злосторничко здружување од чл.394 од КЗ.

5. Состојбата на структурата на криминалитетот според кривичните дела систематизирани према посебните глави на Кривичниот законик на Република Северна Македонија е следната:

Глава XIV од КЗ - Кривични дела против животот и телото

Во текот на 2020 година за кривичните дела од оваа глава примени се кривични пријави против 1.297 лица, кои заедно со пријавите од претходниот период против 727 лица, вкупно се постапувало по кривични пријави против 2.024 лица. Во 2020 година биле поднесени обвиненија против 596 лица, а од страна на судовите донесени се осудителни пресуди против 461 лице и за 86 лица пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XV од КЗ - Кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 1.371 лице, од кои новопријавени се 859 лица, а против 512 лица што останале во работа во претходната година. Јавните обвинителства во 2019 година поднеле вкупно обвиненија против 453 лица, а судовите донеле осудителни пресуди против 323 лице и за 37 лица пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XVI од КЗ - Кривични дела против изборите и гласањето

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против 50 лица од кои новопримени 37 лица и 13 лица од претходната година. Поднесен е обвинителен предлог за 1 лице, а од судовите биле донесени пресуди против 2 лица.

Глава XVII од КЗ - Кривични дела против работните односи

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против 234 лица од кои новопримени 153 лица и 81 лице од претходната година. Поднесен е обвинителен предлог за 45 лица, а од судовите биле донесени осудителни пресуди против 16 лица и за 2 лица пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XVIII од КЗ - Кривични дела против честа и угледот

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 4 лица, од кои за 2 лица се новопримени и за 2 лица од претходната година. Нема поднесени обвиненија ниту донесени пресуди.

Глава XIX од КЗ - Кривични дела против половата слобода и половиот морал

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 206 лица, од кои за 142 лица се нови пријави и за 64 лица што останале во работа од претходната година. Од јавните обвинителства биле поднесени обвиненија против 60 лица, а од судовите биле донесени осудителни пресуди против 33 лица и за 11 лица пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XX од КЗ Кривични дела против бракот, семејството и младината

Во изминатата година за овие кривични дела постапувано е по кривични пријави против вкупно 943 лица, од кои новопријавени се 632 лица и за 311 лица што останале во работа од претходниот период. Јавните обвинителства во 2020 година поднеле вкупно обвиненија против 413 лица, а од страна на судовите донесени се првостепени пресуди према 411 лица и за 47 лица пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XXI од КЗ - Кривични дела против здравјето на луѓето

Во текот на 2020 година за овие кривични дела постапувано е по кривични пријави против вкупно 7.115 лица, од кои за 6.585 новопријавени лица и за 530 лица што останале во работа од поранешниот период. Јавните обвинителства во 2020 година поднеле вкупно обвиненија против 5.783 лица, а од судовите осудени се 5.357 лица и за 1011 лица донесени се пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XXII од КЗ - Кривични дела против животната средина и природата

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 407 лица, од кои за 261 лица се новопримени и 146 од претходниот период. Јавните обвинителства во 2020 година поднеле обвиненија против вкупно 107 лица, а од страна на судовите донесени се пресуди према 81 лице и за 64 лица врз основа на признание на вина.

Глава XXIII од КЗ - Кривични дела против имотот

Во текот на 2020 година за овие кривични дела примени се кривични пријави против 4.971 лица што со пријавите кои биле во работа од поранешниот период против 5.506 лица, претставува вкупна бројка од 10.447 лица. Јавните обвинителства во 2020 година за овие кривични дела поднеле обвиненија против 3.216 лица, а од страна на судовите донесени се пресуди против 2.770 лица и за 537 лица врз основа на признание на вина.

Глава XXIV од КЗ - Кривични дела против културното наследство и природните реткости

Во текот на 2020 година, за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 9 лица, од кои за 4 лица се новопријавени и 5 лица од претходниот период. Јавните обвинителства не поднеле обвиненија, а од судовите не се донесени пресуди.

Глава XXV од КЗ - Кривични дела против јавните финансии, платниот промет и стопанството

Во текот на 2020 година, за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 1.443 лица од кои новопријавени се за 667 лица и за 776 лица што останале во работа од 2019 година. Јавните обвинителства во 2020 година поднеле вкупно обвиненија против 242 лица, а од судовите биле донесени пресуди против 190 лица и за 30 лица пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XXVI од КЗ - Кривични дела против општата сигурност на луѓето и имотот

Во текот на 2020 година, за овие кривични дела постапувано е по кривични пријави против вкупно 512 лица, од кои 275 лица се новопријавени и за 237 лица што останале во работа од претходната година. Јавните обвинителства поднеле обвиненија против вкупно 176 лица, а од страна на судовите биле донесени пресуди према 196 лица и за 22 лица пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XXVII од КЗ - Кривични дела против безбедноста на јавниот сообраќај

Во текот на 2019 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 4.828 лица, од кои 2.724 лица се новопријавени и 2.104 што останале во работа од претходниот период. Јавните обвинителства поднеле вкупно обвиненија против 1.544 лица, а од страна на судовите за овие кривични дела пресудени се 1.461 лица и 178 лица врз основа на признание на вина.

Глава XXVIII од КЗ - Кривични дела против државата

Во 2020 година за кривичните дела од оваа глава е постапувано против 9 лица, примени се кривични пријави против 7 лица, а е постапувано по нерешени пријави од претходни години против 2 лица. За овие кривични дела во извештајната година има поднесено обвинение за 1 лице, а од страна на судовите донесена е пресуда за 1 лице врз основа на признание на вина.

Глава XXIX од КЗ - Кривични дела против вооружените сили

Во текот на 2019 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави за 4 лица, против 3 лица новопримени и за 1 лице од претходниот период. Нема поднесено обвинение ниту е донесена е пресуда од страна на судот.

Глава XXX од КЗ - Кривични дела против службената должност

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 4.021 лице, од кои за 1.632 лица се новопријавени и за 2.389 лица што останале во работа од поранешниот период. Јавните обвинителства во 2020 година поднеле обвиненија против 210 лица, а од страна на судовите донесени се пресуди против 198 лица и за 26 лица донесени се пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XXXI од КЗ - Кривични дела против правосудството

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 767 лица, од кои новопријавени се за 384 лица и 383 лица од претходниот период. Јавните обвинителства во 2020 година поднеле вкупно обвиненија против 166 лица, а од судовите биле донесени првостепени пресуди против 140 лица и за 26 лица врз основа на признание на вина.

Глава XXXII од КЗ - Кривични дела против правниот сообраќај

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 1.335 лица, од кои новопријавени се за 527 лица, а за 808 лица што останале во работа од претходниот период. Јавните обвинителства во 2020 година поднеле вкупно обвиненија против 411 лица, а од страна на судовите биле донесени пресуди против 229 лица и за 40 лица врз основа на признание на вина.

Глава XXXIII од КЗ - Кривични дела против јавниот ред

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против вкупно 2.462 лица, од кои новопријавени се 1.440 лица и за 1022 лица што останале во работа од претходниот период. Јавните обвинители во 2020 година поднеле обвиненија против 889 лица, а од страна на судовите донесени се пресуди против 664 лица и за 154 лица донесени се пресуди врз основа на признание на вина.

Глава XXXIV од КЗ - Кривични дела против човечноста и меѓународното право

Во текот на 2020 година за овие кривични дела е постапувано по кривични пријави против 118 лица, од кои новопријавени се 98 лица, поднесени се обвиненија против 112 лица и од страна на судовите биле донесени пресуди против 38 лица. За 65 лица донесени се пресуди врз основа на признание на вина.

Кривични дела по посебни закони

Во текот на 2020 година за кривични дела предвидени во посебни закони, постапувано е по кривични пријави против вкупно 52 лица, од кои новопријавени се 20 лица и за 32 лица што останале во работа од претходниот период. Јавните обвинителства поднеле вкупно обвиненија против 19 лица, а од судовите донесени се пресуди против 17 лица и за 6 лица врз основа на признание на вина.

ЗАКЛУЧОК

Согледувајќи ги податоци за предметното работење на Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, вишите јавни обвинителства, основните јавни обвинителства и на Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, може да се заклучи дека во извештајната 2020 година во предметите постапувано е ажурно и стручно. При тоа, мора да се земе предвид дека Јавното обвинителство функцијата на кривично гонење на сторителите на кривични дела ја извршуваше непрекинато, прилагодено согласно препораките и заклучоците на Владата на Република Северна Македонија за мерките за заштита против пандемијата од корона вирусот Ковид 19. Согласно задолжителното упатство на Републичкиот јавен обвинител итно се постапуваше по предметите за кривични дела со кои се загрозува здравјето на граѓаните.

Во изминатата година е постапувано против вкупно 45.073 сторители на кривични дела од кои новпримени кривични пријави се против 29.733 лица и 15.340 предмети кои останале незавршени од претходните години.

Во текот на извештајната 2020 година основните јавни обвинителства решиле пријави против 18.559 лица или 54 % а останале во работа кривични пријави против 15.768 лица или 46 % , по кои се преземаат дејствија за прибавување на податоци во врска со кривичната пријава.

Од податоците во извештајот се утврдува дека јавните обвинителства и покрај проблемите со кои се соочуваа, а особено со значително намалениот број на јавни обвинители, така што наместо систематизираните 258 места за јавни обвинители функцијата ја извршуваа само 194, успеаа да го задржат совладувањето на приливот на кривичните пријави. Па така и во оваа извештајна година се решени 54 % од вкупниот број на пријави, а на крајот на годината останале во работа кај јавните обвинители и другите државни органи 46 % , при што најголем број на незавршени предмети се евидентирани на подрачјето на Вишото јавно обвинителство Гостивар и Вишото јавно обвинителство Скопје.

И покрај перцепцијата во јавноста дека јавното обвинителство многу често ја користи мерката притвор како мерка за обезбедување присуство на лица за непречено водење на кривичната постапка, податоците покажуваат дека во извештајната 2019 година оваа мерка е применета во 2,7% од случаите или од вкупно 29.733 новопријавени лица мерка притвор е одредена само према 528 лица.

Значајно е да се напомене дека и во 2020 година продолжи примената на институтите од чл.43 и чл.44 од ЗКП и склучувањето предлог спогодби помеѓу јавните обвинители и осомничените. Придобивките од користењето на спогодувањето и примената на одредбите од чл.43 и чл.44 од ЗКП, преку намалување на трошоците за водење на кривична постапка и ефективна и ефикасна кривична постапка со кратко времетраење укажуваат на оправданоста на заложбата на Јавното обвинителство на Република Македонија во иднина се поголем број на предмети да се решаваат на ваков начин.

Од значење за извршување на функцијата определена со законите е побрзо пополнување на упразнетите места на јавните обвинители особено во основните јавни обвинителства. Исто така, треба да се пополнат упразнетите места за записничари и други административни кадри, а првенствено за зајакнување на капацитетите на истражните центри.

Неопходно е да се надмине и проблемот со недостигот на потребните финансиски средства за работа на Обвинителството. Во таа насока, од неопходните средства во износ од 1.179.054,00 за работа на обвинителствата, колку што беа побарани во Предлог пресметката одобрени заедно со ребалансот на Буџетот беа вкупно парични средства во износ од 643.700.000,00 денари, или 48,49% кои не се доволни обвинителствата непречено да ја извршуваат функцијата.

**ЈАВЕН ОБВИНИТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Љубомир Јовески**